

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2.40—
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Anul I.

NUMĂR POPORAL

Nr. 22.

O nouă îndrumare economică

— Cooperațiunea și foloasele ei —

Este definitiv stabilit, că popoarele cari sunt organizate pe temelii economice solide, nu sunt binepregătite și suficient înarmate pentru lupta cea mare de existență națională. Fără bază economică nu poate fi nici putere de rezistență politică, de oarece politica cu bani se face (în interesul că pentru realizarea ideilor trebuie făcute mari sacrificii) iar banii nu sunt decât rezultatul unei prospere dezvoltări economice.

Prin urmare, urmând pildele strălucite pe cari civilizația ni le dă în această privință, și noi Românii trebuie să chibzuim serios, ca să aflăm cari sunt mijloacele cele mai potrivite pentru întărirea economică a țărâniei care constituie temelia și sufletul veșnic nealterat al neamului nostru nenorocit.

Pentru aflarea căilor pe cari va trebui să ne îndreptăm pașii dintâi ai organizării noastre economice, este absolut necesar să cercetăm mai întâi condițiile naturale în cari ne aflăm.

Poporul nostru se alcătuieste în cea mai mare parte a lui din economi, din mici proprietari rurali, cari-și muncesc pământul cu trudă și cu pricepere și cari trăiesc din veniturile produse de roadele acestui pământ. Proprietari latifundiar n'avem. Și nici capitaluri prea mari nu avem. Deasemenea belele ne-a ferit sf-tul Dumnezeu.

Prin urmare, grija noastră principală va fi să căutăm mijloacele prin cari să putem obține veniturile cele mai mari din puținul individual ce posedăm. Iar pentru a găsi aceste mijloace, va trebui întâi să stabilim cu a cărei țări se poate asemana situația economică a țaranilor Români din Ungaria, pentruca în urmă să încercăm a adopta mijloacele de organizare economică experimentate cu succes acolo.

*

Cercetând istoria dezvoltării economice a diferitelor state, ne convingem ușor că situația țaranilor români din Ungaria se aseamănă, în unele privinți generale, cu situația de acum 30 de ani a țaranilor din Danemarca.

Deși proprietarii mijlocii sunt mult mai numeroși în Danemarca decât la noi, totuș acolo ca și aici, există o întinsă pătură țărănească, a cărei proprietate mică variază între un pogon și 14 hectare și care la un moment dat s'a găsit în situația grea de a nu mai putea obține pe produsele ei agricole sumele necesare existenței ei. Și atunci Danemarca ajunsese la o răspântie dureroasă a existenței ei.

Acel brav popor însă nu s'a descurajat de restriștea ce-l amenința. Și-a încordat puterile. Și-a împreunat forțele. Și din energiile lui reslețe și neputincioase, a realizat prin unire o forță uriașă menită a-i creia noui isvoare de bogăție. Și astfel s'a născut cooperatismul în Danemarca.

Cooperatorii, în loc să cultive grâu și porumb pe pământurile lor, au început

să-și concentreze toate puterile spre a crește vite cornute, porci, oi și cai. Și au început să speculeze laptele și produsele lui.

Inființarea cooperativelor de lăptărie a avut ca rezultat imediat îmbunătățirea metoadelor de industrializarea laptelui, micșorând în acelaș timp în mod simțitor cheltuielile de producție ale untului, brânzei, etc.

Astfel chiar dela începutul funcționării lor, aceste cooperative au dovedit, că sunt chemate să producă o adevărată revoluție în viața economică daneză. Mulțumită lor, exploatațiile agricole, de toate întinderile, și-au putut valora produsele în mod cât mai rentabil, iar starea țărâniei, care deține două treimi din pământul Danemarcei, — s'a îmbunătățit ca prin minune.

Atât de binefăcătoare a fost înrâurirea cooperativelor asupra situației țărânești, încât, azi mulțumită acestor cooperative de desfacere a untului, cărnei de porc și ouălor, proprietatea mică și mijlocie din Danemarca sunt superioare, atât din punct de vedere al producției cât și în ce privește renta, mării proprietăți.

De altfel, dovada cea mai strălucită despre eficacitatea acestor însoțiri este dezvoltarea extraordinară pe care ele au luat-o. În 15 ani numărul lor a ajuns la 1087 cu 158.173 de participanți. Afară de băncile populare din România, nici o altă creație de ordin economic nu s'a bucurat vre-odată de o expansiune atât de puternică și atât de spontană.

*

Catalina

I.

Sprintenă ce-i azi la umblet
 Catalina, — lucru mare!
 Ce de trebi și griji pe capu-i!
 Pețitori în gazdă are.

Un flăcău la stat, ca bradul,
 Iar o față ca lumina, —
 Și bogat, bogat! — venit-a
 Să i-o ceară pe Irina.

Biata mamă!... când lăstari-i,
 Ce s'au dus, îi vin în minte:
 Chiar și azi din ochi ea varsă
 Râu de lacrimi, mult fierbinte.

Din vr'o zece-odrasle scumpe,
 Doar Irina-i mai trăește,
 Și flăcăul mândru, Dinu!...
 Peste ceilalți... iarbă crește.

Lângă tatăl lor plecat-au
 Ca să-și doarmă — opt în șir! —
 Somnul cel de veci la umbra
 Teilor din cimitir...

Pe copila-i dragălașe
 Mai veniseră s'o ceară
 Ș'alți flăcăi!... Ci... cum venit-au,
 Tot așa se 'napoiară.

Unul, bogătaș de frunte!
 Dar la chip... urît cu foc.
 Altul, chipeș ca făptură...
 Ce folos?... Un sărântoc!

Altul, și bogat și chipeș...
 Tot degeaba, din păcate:
 Prea-și avea departe vatra,
 Peste nu știu câte sate!

Cel sosit acum, îi place
 Întru toate, Catalinei...
 Le plăcea din cale-afară
 Și lui Dinu și Irinei.

— „Doar de una mi-este frică:
 (Muma cătră fată zice).
 „De departe să nu fie!...
 — „Satul, unde ți-e, voinice?“

— „Satul meu?... E-he!... departe,
 „Hât, la margine de țară...
 „Faci cu carul, pân'acolo,
 „Șapte zile 'ntregi de vară!

„Până pe la noi ajuns-a
 „Vestea fiicei dumitale!...
 „Voiu avea noroc, sau... geaba
 „Am bătut atâta cale?“

Dinu 'n taină: — „Dă-i-o mamă!“
 Iar Irina: — „Zău, așa-i...“

„Spune-i...“ (blând și ea se roagă)
 „Spune-i, mamă, că mă dai!“

Catalina, stă pierdută;
 Nor i-acoperă gândirea...
 Spre iubitele-i odrasle
 Iși îndreapt' apoi privirea:

— „Scumpii mame! știți cât plăus-am,
 „Dup'al vostru bun părinte,
 „După cei opt frați ai voștri
 „Care dorm în opt morminte.

„Mângăiatu-m'a la urmă
 „O nădejde: că voi, doi,
 „Imi trăiți... și bătrânețea-mi
 „Sprijin o să aflu 'n voi.

„Vrei să nu te am, Irino,
 „D'azi încolo, nici pe tine?...
 „Vrei și sora ta să plece,
 „Dinule, de lângă mine?“

„Nu vreau, neagra depărtare
 „Și pe fată să mi-o 'ngroape!...
 „Vom găsi noi pentru tine
 „Soț, Irino, mai pe-aproape!

„Cum să pleci așa departe?...
 „Nu te duce, fie-ți milă!
 „Astă nouă lovitură
 „N'aș putea s'o 'ndur, copilă!“

Desigur că taina principală a acestei expansiuni se explică prin faptul că cooperativele de lăptărie s'au putut întemeia cu mijloace foarte modeste. Primele instalații ale acestor cooperative constau într'un mic motor, dintr'o mașină centrifugă pentru extragerea untului, dintr'un vas pentru unt, dintr'un cântar zecimal și dintr'o pompă.

Inceputul acesta modest, care reclama cheltueli puține, a avut un rezultat foarte bun, deoarece a permis cooperativele de lăptărie să rezorte cu succes greutăților de tot felul, inerente oricărui început.

În întreaga Danemarcă, în lăptăriile cooperative capitalurile investite reprezintă cam 30 de coroane de cap de vacă.

Dar, mai cu deosebire important este că în aceste cooperative intră aproape toate gospodăriile țărănești, până și cele mai mici chiar.

În general însă, cooperativele de lăptărie se ocupă numai cu fabricarea untului și a brânzei, din laptele dulce ce se aduce de către asociați. Nici una din aceste însoțiri nu se ocupă cu creșterea sau îngrijirea vacilor. Aceasta rămâne în sarcina fiecărui asociat în parte. De altfel, cooperativele nici nu posedă vite. Scopul lor este numai să selecționeze producția și să asigure membrilor cea mai rentabilă întrebuințare a producției lor.

Aceste lăptării se întemeiază de obicei pe timp de 15 ani. În acest timp, afară de laptele trebuitor pentru hrana casei lor, asociații sunt opriți de a vinde individual lapte dulce, sau unt, sau brânză. Tot laptele sunt dator să-l ducă la cooperativă.

Capitalurile de instalații și exploatare și-l procură aceste cooperative prin împrumuturi, pe cari le garantează toți asociații în mod solidar. Lăptăriile sunt administrate de un comitet și de adunările generale.

Cele mai multe lăptării au între 100 și 200 de membri. Lăptăriile daneze primesc actualmente peste două miliarde și jumătate kilograme de lapte pe an, spre a face din el unt și brânză.

Mulțumită cooperativele, exportul untului, brânzei și ouălor a luat desvoltare extraordinară în Danemarca. Aproape jumătate din tot untul importat în Anglia este danez. *În douăzeci de ani, — adică dela 1886—1905, — exportul de unt al Danemarcei în Anglia a crescut cu 400%.* Și aceasta numai grație cooperativele.

*

Deși condițiile din Ungaria nu sunt identice cu cele din Danemarca și deși la noi o criză agricolă, nu ne amenință, totuși nu se poate contesta că o acțiune puternică de cooperare ar putea să ridice cu mult starea materială a țărâniei românești care, din punct de vedere economic, stă, în mare parte tot atât de rău cum stetea țărâniea daneză la 1885.

De-aceia, credem că, în aceste vremuri, când de-alungul lumii întregi suflă un vânt îndemnător de cooperare a forțelor, e bine să pregătim și pe țărâniea noastră spre cooperatism, cu atât mai mult cu cât acest principiu economic se întemeiază în primul rând pe unire. Și trăim în niște vremuri, în cari nici o tendință de unire a forțelor românești nu trebuie disprețuită!

Adunarea dela Lugoj

Buciumul de luptă pentru drepturile națiunii noastre a răsunat puternic și valurile sunetelor lui au străbătut în adâncul sufletelor, trezind văpaia dragostei de neam și lege a poporului românesc. Patru văi ale Bănătuului istoric și granița toată a rășfrânt echoul lui puternic și s'au urnit din toate unghiurile locuite de Români sute și mii de ostași credincioși ai steagului național, primit de sfântă moștenire dela glorioșii strămoși spre Lugoj, ca să-și împreuneze strigătul de energică protestare împotriva celorce împiedecă cu orice preț libera desvoltare politică și culturală a poporului românesc. — Poporul a înțeles

chemarea frunțașilor săi și chiar în toată lucrului, când toată clipa e o pierdere însemnată, au părăsit vatra și averea, ca împreună cu conducătorii săi luminați, să se sfătuiască și să-și ridice glasul în contra fărădelegilor, cari au trebuit și trebuie încă să le îndurăm.

Cinci mii de ostași credincioși și falnici a cuprins Lugojul între zidurile sale astăzi. Cinci mii de Români, voinici și frumoși, curați și mândri, în uniforma lor imponentă, care rășfrânge puterea artistică a femeii române, s'au întrunit să premească în mijlocul lor frunțașii din întreaga țară. A venit din depărtări marele popor să prindă în inima sa graiul entuziast și dulce al acestora, și să premească sfatul lor cumpănit și înțelept. A grăbit să le arate dragostea nemăsurată ce o poartă drapelului sfânt, pe care a înscris cu litere de foc crezul nostru național și să le inspire însutit curaj și putere pentru a duce acest drapel la triumful, la care însetoșază toată suflarea românească.

Lugojul, acest centru măreț al Bănătuului, a fost azi mărturia unor momente istorice. A fost locul memorabil, unde frunțașii au dat mâna cu poporul, făgăduindu-și reciproc o luptă împreună pentru eluștarea drepturilor ce ni se cuvin și unde s'au putut convinge mult încercații și huliții luptători, că poporul românesc le păstrează adâncă recunoștință pentru imensele sacrificii ce le-au adus pentru câștigarea drepturilor naționale. Da! Izbucnirea vijelioasă, de „trăiască“! din cele cinci mii de piepturi de aramă ale mândrilor noștri țărani a dovedit mai presus de toate, că poporul înțelege măreția și greutatea luptei ce o duc conducătorii și adorații lor deputați pentru națiune; a dovedit că nu-i vor părăsi nici-odată, și chiar în ciuda tuturor sforțărilor dușmanilor noștri de moarte, cu puteri înzecite îi vor sprijini în opintirile lor eroice de a cuceri libertatea națională.

Ziua de azi va rămânea neștearsă, ca și celelalte din șiragul strălucitor al trecutului, va rămânea gravată cu văpaia

Biata fată, ce să zică?...
Stă privind nedumerită.
Rău îi pare și de mire,
Și de mama sa iubită.

Dinu 'nduioșat, - - cu vorba
Înaintea ei apucă:
— „Dacă-i este drag feciorul,
„Las-o, mamă, să se ducă!

„Poate-așa ni-e scris, se vede,
„Despărțiți de ea să fim;
„Însă... nu pe veci, cum suntem
„D'ăi ce dorm în tîntirim.

„Dor de ea când ți-s'o face,
„Nu te las eu să oftezi:
„Patru cai la car voui pune,
„Am să ți-o aduc, s'o vezi!...“

Greu i-a fost să se despartă
De copilă... Plîns-a muma,
Plîns-a, mult!... Dar n'a oprit-o...
A rămas cu fiul numa...

Fata și frumosu-i mire,
Spre căminul lor plecară.
Și tot mers-au, pîn' s'ajungă,
Șapte zile 'ntregi de vară.

ii.

Nu mai trece mult în urmă
Și fiacăul mândru 'n floare,
Dinu, cel din urmă sprijin
Al măicuței sale... moare.

Catalina 'n cap cu palma
Și cu pumnii se bătut:
— „Vail... făcuși să-mi dau copilul...
„Iar acum... mă lași și tu?!...“

Măsa nu l-a dus pe Dinu
Lângă ceilalți să-l îngroape:
În grădină sub fereastă
L-a 'ngropat, să-l aib' aproape.

Și mergea din ceas în clipă
La mormântul nou săpat;
Nu mergea să-și pîngă fiul,
Ci... să-l blesteme 'nfocat.

— „Dinule!“-i zicea cu lacrimi,
„Leși degrabă din mormânt!
„Patru cai la car înhamă, - -
„Șhoară, ca ușorul vânt!

„Adă-mi, cum făgăduit-ai,
„Pe Irina, mîngăerea,
„Care mi-ai înstrăinat-o, —
„Ad-o, să-mi alini durerea!...“

„Iar de nu-mi aduci copila,
„Somn să n'ai în groapa ta!
„Lacrămile-mi să te arză,
„Cum mi-ai ars tu inima!“

Dinu, neputînd să doarmă,
De durerea ei amară, --
Într'o noapte, iată-l -- palid --
Iese din mormânt afară.

Și grăește: -- „Tu, morminte,
„Fă-te cal de 'ncălecat.
„Iar tu pînză, ce 'nvălit-ai
„Ochii mei, te fă drum lat.

„Să alerg, s'aduc măicuței
„Pe Irina, sora mea...
„Căci, pîn' n'o aduc, răpaos
„În sicriu-mi n'oiu avea.“

Și mormântul, -- cal se face;
Pînză, cărăruie lată,
Până 'n poartă la Irina...
Dinu 'ncăleacă pe dată.

Și la soru-sa ajunge,
Într'un ceas, căci a sburat:
Nu cum vîntul rece sboară,
Ci... ca gându 'nflăcărat.

dragostei de neam în inimile tuturor, cari au avut norocul să asiste la această adunare splendidă și înălțătoare.

În mijlocul celor peste cinci mii de voinici stetea, împrejmuit de o strălucită cunună de dame, comitetul partidului național în frunte cu figura măiestoasă a venerabilului președinte, cu pletele arginții, d. Gheorghe Pop de Băsești. Ochii săi resfrâng o nemăsurată bunătate și privirea sa blândă îmbrățișează cu iubire de părinte mulțimea de popor adunat să-i asculte glasul său așezat și de o adâncă înțelepciune. Grădina „Concordia” a fost tixită și covorul ei de verdeață superb cuprinde mulțimea albă îmbrăcată în haină de sărbătoare. Domnește un nespus entuziasm peste adunare și de pe fețele brune de raza soarelui a țăranilor se reoglindește nerăbdarea. Agitația crește mereu și șoptele sfioase se împreună deasupra capetelor într'un murmur prelung, evlavios. La ora 11 deodată apare la tribună figura simpatică și imponentă a președintelui adunării d. dr. Gheorghe Dobrin. Intreaga adunare e stăpânită de o tăcere adâncă. D. Dobrin într'un avântat și clasic cuvânt, cum suntem dedați să auzim dela d-sa, în liniște mortală deschide imposanta adunare, dând cuvântul venerabilului președinte octogenar Gheorghe Pop de Băsești. Mulțimea la auzul numelui iubit și adânc stimat izbucnește într'un furtunos strigăt de „să trăiască”, impresionând vădit pe bătrânul președinte al partidului național, care între neconținute aplauze urcă tribuna, să verse, în inimile dornice de adevăr și îndemnuri bune, schinteia dragostei de neam și de libertate.

Glasul său blând, tremurând de emoție valorează, când mai lin, când mai aprins, fermecând întreg auditorul, care cu respirația suprimată ascultă cuvântul venerabilului moșneag, întinerit par'că de sentimentul puternic, ce-i da putere de a grai.

A desfășurat situația politică în care ne sbuciumăm astăzi. Iar când a rostit ultimul cuvânt către adoratul său popor, pentru a cărui bine stare n'a cruțat o

viață lungă osteneală și jertfe, mulțimea, care-l ascultase pân'acum cu evlavie, — ca deslegată de farmecul graiului său a erupt în vertiginoase aplauze, cari nu voiau să se sfârșească.

Au urmat apoi la tribună rând pe rând cei mai aleși și mai cărturari fii ai neamului, cuvântând energic, avântat, frumos și însuflețitor, aprinzând văpaia iubirei de neam și lege și întărind nădejdea celor mai slabi de înger în biruința sigură ce va să vină, a aspirațiilor noastre naționale.

Au vorbit dd. dr. Teodor Mihali, Vasile Goldiș, dr. Vasile Lucaciu, dr. Șt. C. Pop, dr. Caius Brediceanu, dr. Ioan Suciu, dr. Aurel Vlad, dr. Valer Brănișce. Toți până la unul relevând nedreptățile ce le-am îndurat, militează pentru izbânda votului universal, egal, direct, și secret cu votare în comune. Și poporul, dovedind exemplară disciplină sufletească, ascultă glasul lor profetic și înțelegând deplin rostul luptelor ce le susțin cu atâta înțelegere și entuziasm, îi aprobă cu nesfârșite urale de „trăiască!”

Se prezintă apoi, din partea d-lui dr. Dobrin, președintele adunării, un proiect de moțiune energic și categoric, protestând împotriva proiectelor militare, împotriva maghiarizării cu forța și pretinzând realizarea neamănată a votului universal. Adunarea incendiată de însuflețitele și mărețele discursuri rostite cu ocazia aceasta, primește cu unanimitate și entuziasm moțiunea în întregime, votând totodată încredere nețărmurită comitetului național, care susține mândru stindardul aspirațiilor noastre naționale față de pornirile ostile ale tuturor dușmanilor, cari cearcă să-l prăbușească.

Adunarea aceasta, care înregistrează un așa superb succes moral pe seama comitetului nostru național și în care s'a declarat energic și lămurit „floarea României dela Sătmăr până 'n satele spalate de undele Dunărei furate de vitregimea vremilor barbare”, s'a sfârșit cu cetirea unui număr mare de telegrame de aderență și

felicitare, din toate părțile locuite de Români.

După o durată de trei ore și jumătate, adunarea s'a disolvat în liniște solemnă, preoți, învățători și țărani chipeși ducând cu ei în suflet raza luminoasă a dragostei de neam, în satele și cătunele lor îndepărtate, pentru a aprinde mai departe aceste sentimente sublime și în inimile fiilor și nepoților lor.

Putem constata cu mândrie, că adunarea aceasta a fost o sărbătoare națională măreață, sublimă și întăritoare de nădejdi, cum numai momente cu adevărat istorice pot da.

„Românul”

de dr. Alexandru Vaida-Voevod

Comitetul partidului național român a hotărât în 20 Dec. 1910 editarea unui ziar al partidului în Arad. Aradul, în urma situației sale geografice este cel mai acomodat centru pentru editarea unui ziar, atât din punctul de vedere al serviciului de știri, cât și din punctul de vedere al serviciului poștal. În Arad un număr mare de fruntași devotați cauzei partidului național român pot sta într'ajutorul redacției ziarului. Mai presus de toate alte considerații însă comitetul a avut în vedere, când a hotărât, ca sediul ziarului nou să fie Aradul, faptul, că „Tribuna” prin acțiunea ei de nimicire, îndreptată în contra partidului național român, a contribuit *mai mult la lățirea și la reușita mangrismului în comitatul Aradului și în Bihorul din vecinătate.* Nu ca ziar de concurență comercială în contra „Tribunei”, precum prezintă „Tribuna” fals lucrurile, a fost deci întemeiat „Românul” în Arad. Căci *abonații ziarelor „Românul” și „Tribuna” se recrutează în număr foarte mic din orașul Arad.* Nu. Ci „Românul a fost întemeiat la Arad, ca o armă de legitimă apărare a disciplinei, a organizației și a însași existenței partidului național român, în contra propagandei „patriotice” a transfugului Mangra.

— „Soro scumpă, hai la mama!
„Plânge după tine, moare!”
— „Bun sosit!” i-a zis Irina.
„Stai, e noapte, frățioare...”

„Dormi acilea, paaa mâine,
„Zorile când se arată, —
„Și pleacă, în zori, la mamă”.
— „Nu pot, soro!... Vino 'ndată.”

„N'o s'apuci, mă tem, pe mama
„Cu viață, de mai stai.”
Ea sări atunci din patu-i:
— „Iată-mă!... sunt gata!... hai!”

Roibu' necheza la poartă...
Dinu 'ncălecându-l iar,
O săltă și pe Irina,
Dinainte, pe fugar.

Și se duc... mâncând pământul.
Iar pe unde ei sburau,
Paserile, 'n miez de noapte,
Toate, prin copaci cântau.

Ba strigau pân' și copacii:
— „S'au schimbat ai lumii sorți?
„Cum se poate ca să umble
„Împreună... vii cu morți?...”

Când aude-așa Irina,
Inima i-se 'nfioară:
— „Ce spun, frate, pomi și paseri?...”
— „Lasă, cânte, so ioară!”

„Noi, să mergem!” Și, ca gândul,
„Mi-i tot duce armăsarul...”
— „Iată-ne ajunși!. Coboară!.
„Eu... să-mi duc la grajd fugarul...”

Ș'n grădină Dinu pierce...
Groapa rece iar se 'ncue
Peste-al lui trup... Iar Irina,
În pridvor la geam se sue:

— „Eu sunt, măicuță! Vîno,
„Să-mi deschizi!...” Măicuța ei,
Vine și la piept o strânge,
În veșmânt cernit. — „Da ce-i?...”

„Ești călugăriță, mamă,
„De te văd așa 'mbrăcată?”
— „Ba pe frate-tău, pe Dinu,
„Îl jelesc, prea scumpă fată!”

„A murit... și la fereastră
„Rânduie-am să-l îngroape,
„Sub caișii din grădină
„Ici, să-mi vie mai aproape.

„Ca să-l blăstem ziua-noaptea,
„Că departe -- atâta cale —
„Străinat-te-a, copilo,
„Dela sânul maicii tale!”

— „Ce?” Irina glăsuește,
Galbenă... „El a murit?...
„Păi... de-acasă, noaptea asta,
„Eu... cu dânsul am venit!...”

„Am plecat.. la miezul nopții!
„Ziuă, nici acuma nu-i!
„Într'un ceas, atâta cale...
„Valcu!... c'un strigoiu făcui?!”

Și pe prag ea cade, moartă. —
Măsa, când se pomeni
Că și-a dat și ea suflarea:
De durere 'ncrămeni.

*

Și de-atunci, sârmana mamă,
Nu-și găsește loc de stat:
Când la cimitir aleargă,
Când din cimitir spre sat.

Ba pe un mormânt s'apleacă,
Ba pe altu 'n cimitir;
Plânge-amar, cu hohot rade,
Spune vorbe fără șir.

Iar la Dinu când ajunge,
Sub fereastra din grădină,
Istovitele-i picioare
N'au puteri ca s'o mai țină.

Cade pe mormânt și geme:
— „Somn să n'ai în groapa ta!...
„Lacrimile-mi să te arză,
„Cum mi-ai ars tu inima!”

P. Dulfu.

Această acțiune de propagandă „patriotică”, tocmai în urma înutei ostile a „Tribunei” contra intereselor vitale ale partidului național român, făcea și amenința să facă zi de zi tot mai mari cuceriri între Români din acele părți. Astfel comitetul național și-a împlinit numai o elementară datorie față de interesele cauzei partidului național român, când a hotărât, ca tocmai Aradul și nu alt oraș să fie sediul „Românului”. Că „Tribunei” și sateliților ei nu le este pe plac existența „Românului”, merit să stea în serviciul partidului național, este firesc.) Nici lui Mangra nu-i convine, nici lui Tisza. Părerea „Tribunei” și a lui Mangra însă nu pot determina acțiunea și hotărârile partidului național român; tot așa de puțin, precum nu le pot determina nici părerile, intrigile și izbucnirile contelui Tisza. Ceea-ce a făcut comitetul național român, întemeind „Românul”, ar fi făcut și conducerea ori cărui alt partid din lume între împrejurări analoge.*

Dacă „Voința Națională” ar ataca conducerea partidului național liberal, „Minerva” conducerea partidului conservator, dacă „Magyarország” ar scrie despre Justh, Holló și Batthányi, ori „Budapesti”, despre Kossuth, „Budapesti Hir-lap”, despre Andrassy, „Budapesti Napló” despre Khuen, Tisza și ceilalți conducători ai partidului muncii, că sunt „bătrâni ramoliți”, „ceată oficială”, „se lăfăesc în fruntea partidului”, „figuri șterse și goale”, etc. etc., oare conducerea partidelor respective, în serviciul cărora lumea crede că stau acele ziare, nu ar lua la moment poziție în contra lor și nu s'ar grăbi să și facă alt ziar? Și oare opinia publică maghiară ar tolera, ca un ziar maghiar să scrie despre conducătorii oficiali maghiari, când aceștia stau în luptă cu Viena, în tonul în care scrie d. e. „Reichspost” ori presa română despre ei, ori „Tribuna” despre conducerea partidului național român?

Când partidul național român stă în luptă deschisă cu toată forța publică a sistemului politic oficial din Ungaria, nu se poate tolera, ca „Tribuna” să atenteze la existența acestui partid.

Mai curând ori mai târziu va recunoaște opinia publică românească cinstită, că în contra tălharului din casă nu se poate apăra altcum omul, decât dându-l afară. Deja astăzi, cu excepția unui număr mic de oameni de „bună credință”, dar neorientați, aproape toți aderenții „Tribunei” — sunt și de aceea cari cu jumătate gură — se recrutează dintre maghiștii, burdiștii și oportuniștii „patriotici”, cu doi bani în trei pungi. Din considerațiile acestea a fost înființat „Românul”.

*) Nefiresc ar fi numai, dacă „Tribuna” ar iubi adevărul și nu ar avea obiceiul să facă mâne de minciună, ceea-ce scrie astăzi. Făcându-și în articolul de fond din Nr. 256—1909 „Tribuna” reclama de abonament, scrie, spre a dovedi publicului român altruismul ei:

„Nu privim cu dușmănie, nici dacă alături de noi ar lua un asemenea avânt alt confrate, îndeplinind aceeași misiune. Nu noi vom fi aceia, cari să nu ne bucurăm de o dezvoltare a presei românești și să pizmum, din motive înguste și urite această dezvoltare, care a presei fiind este și a cauzei ce servim”.

Cetății, în ce termeni scrie organul elicei d-lor Oncu, Ciorogariu, Bocu și Scheopul despre „confratele” „Românul”. Dar dușmănia „Tribunei” în contra „Românului” este firească, de oare-ce „cauza”, pe care „Tribuna” o servește, făcând servicii guvernului maghiar, este contrară cauzei partidului național român, în al cărei serviciu stă „Românul”.

Adunare socialistă în Lugoj. Duminică a avut loc la Lugoj în sateul „Concordiei” o adunare a partidului socialist, la care au luat parte mai multe sute de persoane și s'a votat cu unanimitate o moțiune contra noilor sarcini militare, una pentru introducerea sufragiului universal egal și secret, precum și un protest energic contra suspendării autonomiei casei districtuale de ajutorare a bolnavilor din Lugoj, care ține în mare agitație atât pe măestrii, cât și pe uvrierii din aceste părți.

Adunarea consideră de nelegală atât suspendarea autonomiei, întâmplată fără motiv, cât mai ales dimiterea funcționarilor, urmată din jurată volnicie.

Se vor prezenta mai multe memorande în chestia aceasta.

Din vorbirile dela adunare rezultă, că va izbucni în Lugoj o grevă generală, dacă guvernul nu va reveni asupra chestiunii, reparând nedreptățile comise.

Adunarea a decurs în ordine.

*

Lungirea ședințelor Camerei. La sfârșitul ședinței de ieri, Camera a primit propunerea baronului Ștefan Vojnic în chestia lungirii ședințelor. Așadar începând de mâine, Vineri, ședințele Camerei vor ținea până la orele trei după amiază. În ședințele de mâine Camera va continua desbaterea bugetului cultelor, la care s'au mai anunțat încă doi oratori.

*

Răscoala în Albania. Turburările din Albania, cari în timpul din urmă au luat o față amenințătoare, par a se înlătura în parte prin bunăvoința guvernului otoman.

Guvernul s'a decis în cele din urmă să dea amnestie răsculaților, să dea despăgubiri pentru stricăciunile făcute de operațiunile militare. Mijlocul de căpetenie, însă, prin care va putea să împăciuiască spiritele este făgăduința guvernului de a reforma administrația prin așezarea ei pe baze echitabile și drepte. Pacea se va promova și prin ținuta ce o va lua Muntenegru, care va avea datoria să trimită peste graniță pe toți dezertorii, pentru că însăș Rusia ca protectoare a Muntenegrului a dat cestuia din urmă statul să-și dea tot concursul întru promovarea păcii.

Asemenea și Italia a intervenit la guvernul otoman să facă tot posibilul în scopul acesta și declarațiunile reprezentantului turcesc au asigurat întru toate pe ministrul de externe al Italiei, că Turcia are intenția să facă tot ce poate pentru aceasta. A asigurat pe ministrul de externe, că Turcia a făcut deja pregătirile pentru despăgubire și pentru amnestierea răsculaților.

*

Neînțelegeri în cabinetul francez. În urma turburărilor noi provocate de ieri s'a îndemnat guvernul francez să țină un consiliu ministerial, la care să discute asupra modalităților, prin care s'ar putea îndăbura turburățile. Miniștrii s'au înțeles asupra unui proiect la care însă în momentul din urmă n'a consimțit ministrul Caillaux, care nu vrea să reprezinte de fel proiectul. Astfel e foarte probabil, că guvernul Monis va trebui să-și dea dimisia.

CORRESPONDENȚE

DIN ITALIA

SCRISORI DIN ROMA

Monumentul lui Victor Emanuel II-lea. Rămășițele a doi eroi Italiani aduse din Crimeea în patrie — Un nou martir al aviațiunii

În sfârșit s'a inaugurat și această colosală operă!

De aproape 26 ani șantiere imense ocupau piața Venetiei, ascunzând vederei lucrarea mărețului monument ridicat de poporul italian în amintirea regelui, care a condus luptele pentru independența și unirea țării și a fost în urmă primul rege al Italiei unite. În dragostea cea mare

pe care Italianii au arătat-o atât în viață cât și după moartea lui Victor Emanuel al II-lea străbate nu numai iubirea pentru un om mare, ci recunoștința și mulțumirea unui neam întreg pentru acela care a înfrunghiat în persoana lui doborâta cea mai scumpă a poporului, aceea de a-și vedea țara scăpată de jugul străinilor și strânsă din nou într'un stat unic și puternic. Și Victor Emanuel II a reușit să transforme acest vis de veacuri într'o realitate. De aceea, cât timp a trăit, poporul i-a arătat cea mai caldă dragoste, supranumindu-l cu fel de fel de predică glorioasă ca Regele Liberator, Părintele Patriei, Regele Galantiam, — iar după ce a murit, s'a hotărât să i-se înalțe un monument, care să n'aibă păreche pe lume, și să vorbească viitorimei de acela, care a fost marele Rege.

Și într'adevăr monumentul ce s'a ridicat la poalele Capitolului, e demn prin grandiositatea lui de faptele glorioase ale marelui erou național.

Monumentul constă dintr'o colosală statuă equestă în bronz aurit, a regelui Victor Emanuel II-a, așezată pe un soclu vast bogat în basoreliefuli, iar în spatele statuei, e o adevărată clădire de marmoră, cu un coridor — porticato — sprijinit de numeroase coloane, și cu săli spațioase destinate unui muzeu patriotic.

Între statue și coloanele de marmoră sunt așezate cincisprezece figuri alegorice reprezentând principalele orașe ale Italiei. Alte figuri alegorice reprezintă Marea-adriatică, cea tivnenă; apoi diferitele discipline: filosofia, știința, dreptul etc.

Pe marele basamento care sprijină soclul statuei sunt reproduse scenele cele mai însemnate din trecutul glorios al Italiei. În sfârșit, diverse alte motive decorative, victorii, quadrige etc. sunt împrăștiate toate părțile monumentului. La această măreață operă s'a lucrat, precum am spus, mai bine de un sfert de veac și ea încă nu e terminată. Multe din statuele alegorice au fost așezate provizoriu în ipsos deoarece guvernul ținuse să facă inaugurarea în acest an, când se serbează cinquantenarul unirei Italiei. S'au cheltuit sume fabuloase pentru acest colos de marmoră și bronz. Se spune că până acum a costat treizeci de milioane și că de aci încolo vor mai trebui încă vreo zece. Autorul — în parte — al monumentului, a fost arhitectul Giuseppe Sacconi care a murit nebun înainte de a-și vedea grandioasa operă dusă la capăt. O sumă de arhitecți, sculptori, ingineri, dintre cei mai talentați au contribuit apoi cu arta lor ca să completeze monumentul.

Inaugurarea genialei opere s'a făcut Duminică trecută cu o pompă extraordinară. Fiind vorba de un monument al națiunii, guvernul a voit ca toată țara să fie reprezentată la inaugurare și de aceea a invitat pe toți primarii Italiei. Și au venit aproape toți în număr de mai bine de șase mii. Erau strâși la poalele monumentului într'un grup pitoresc în care eșarfa tricoloră de primar egala redingota elegantă a unuia și hama sărăcicioasă a altuia.

Alături de primari, erau deputații și senatorii regatului și delegații tuturor instituțiilor culturale, comerciale și industriale. Veneau apoi drapelele întregii armate de uscat și de apă, păzite de ofițeri superiori și soldați; veteranii ce-au luptat odinioară sub gloriosul rege, garibaldini în cămășile lor roșii, și toate școlile Capitalei, dela azilurile de copii până la Universitate. În mijlocul acestei mulțimi, într'o tribună frumos împodobită au luat loc suveranii Italiei cu prinții și prințesele familiei regale. Când Regele Victor Emanuel al III-lea a făcut să cadă vălul care acoperea statuia ilustrului său bunic, un delir de entuziasm a cuprins tot publicul adunat în preajma monumentului precum și imensa mulțime care era grămădită pe pietele și străzile învecinate.

Muzicele militare au intonat imnuri naționale iar străvechile clopote ale Primăriei au sunat câteva minute. În urmă primul ministru al Italiei a ținut o cuvântare în care a apoteozat pe părintele patriei.

În acest chip măreț, poporul italian a cinstit memoria marelui Rege, care ne e scump și nouă Românilor, căci ne-a arătat adescori prietenia sa și apoi în diverse rânduri el a proclamat cu energie principiul naționalităților, spunând că națiunile trebuie să trăiască prin ele înșile, libere și independente.

*

Pe când la Roma se pregătea sărbătorirea regelui, departe, în sudul Rusiei, în peninsula Crimeea, o misiune militară italiană își îndeplinea o pioasă însărcinare față de resturile pământești a doi viteji generali ai lui Victor Emanuel II-lea.

Acolo zăceau trupurile generalilor italieni. La Marmora și Montecahio, căzuți în faimoasă campanie a Crimeei din 1854, în care Piemontul alături de Turcia, Franța, și Anglia a luptat contra Rusiei.

La Marmora fusese întemeietorul sprintenilor bersalieri și încă de mult ofițerul acestei arme doreau să vadă aduse în patrie rămășițele comandantului glorioș.

S'a făcut o subscripție publică iar guvernul a pus la dispoziție vasul *Agordat*. Străbătând mările corabia italiană, care ducea o misiune militară, a ajuns la Sebastopol. De acolo însoțită de delegație de ofițeri s'a dus la cimiterul celor căzuți în războiul Crimeei. După oarecare cercetări, s'au găsit osemintele generalilor italieni; craniul generalului La Marmora purta încă câteva fire de păr. Relieviile glorioase au fost urcate, cu toate onorurile militare, pe vasul *Agordat* care le-a readus în patrie tocmai pe când se apoteza acela care fusese suveranul bravilor generali. La numele regelui, se sculase și oștenii din mormânt! Parc'am ceti Grenadirii lui Heine...

Pe vremuri, vitejii muriau în războaie și eroismul lor se dovedea pe câmpul de luptă. Astăzi eroismul se arată pe altă cale. Raimondo Marra, aviatorul roman, care, încercând să zboare deasupra Romei, a căzut și a murit pe loc, — merită să fie numit un viteaz. Era tânăr, abia împlinise 28 ani. Se dedase de vreo doi ani aviației și căzuse de câteva ori până acum, rămându-se mai mult sau mai puțin grav. Neizbânzile nu-l descurajară însă. Voia să învingă; voia să zboare și el ca atâți alți străini și să arate lumii că și Italienii luptă pentru progresul științei și al omenirii. Mai ales după ce azistase de curând la triumful aviatorilor francezi, sosiți în aeroplan de la Paris la Roma, — Marra se ambiționase și voia cu orice preț să arate că nici în țara lui nu lipsește curajul și spiritul de sacrificiu. S'a ridicat odată și a zburat mult și frumos. Succesul i-a dat și mai multă îndrăzneală dar a doua oară nu s'a mai întors viu. A căzut dela patruzeci de metri și l-au scos bucăți de sub aeroplanul său, aproape de câmpul de aviație.

Ieri l-au înmormântat. După carul său au mers fruntașii statului și ai comunei, cinstind, precum se cuvenea, memoria nefericitei tânăr care și-a pierdut viața, vrând să aducă glorie patriei sale!

Roma, Iunie 1911.

Tiberinus.

DIN ȚARĂ

DIN BANAT

In jurul unei alegeri de protopop

„Că Bănату-i fruncea“, nu se poate constata întotdeauna, dar că viața românească, ce se desfășură înaintea ochilor noștri în manifestațiile ei diferite e aceeași, ca a altor ținuturi, cu aceleași scăderi legate de firea, temperamentul, de starea noastră culturală — aceasta e cert.

De pildă o alegere de protopop! Decurge și aici în aceleași împrejurări morale și materiale, ca în toate părțile. Deoparte însuflețirea oamenilor de treabă pentru o persoană într'adevăr chomală de a fi în fruntea unui tract protopresbiteral; de altă parte sbaterea oamenilor veșnic preocupați de „măruntele trebușoare“; aceștia dimpreună cu veșnicii „aspiranți“, în cazul de față cei suferinzi de boala dorului de brâu roșu, sunt „pescarii“ apelor tulburi.

Și ca scena să fie în variațiunea ei completă, vine și administrația mai ales dacă e „română“ — și sub deviza veșniciei „ideei de stat“ devine de cele mai multeori protectoarea amintirilor aventurierii.

În tractul protopresbiteral Biserica-Albă, tract cu comune înfloritoare, bunăoară Nicolint, Vrani, Bârliște, Iertof, Iladia etc., se apropie termenul alegerii mult așteptate de protopop.

Acei toți, cari poartă cât de cât la inimă interesele bisericești, l-ar vedea mai bucuros de protopop pe d. dr. Dragomir, profesor la teologia din Caransebeș, merituosul bărbat, care are mai

bine de un deceniu de profesorat la teologie și care și la alegerile diatale e un inimos adept al programului național.

Urma ca dela sine, ca în fața acestei aproape unanime dorințe a oamenilor de bine, d. Dragomir să nu aibă contracandidat, aceasta o pretindea echitatea, pe care trebuiau să o observe și cei cu „dorul la...“ și numai cu considerare la faptul, că Ven. Consistor nu va proteja aventurierii.

Ei, dar tractul acesta mai are și o administrație așezată românească — într'ucât preotulele Korkán, ar fi „Român“ și toți notarii cercului pretorial lam — gr.-orientală, deci în bază „legală“ de a se amesteca în treburile interne ale bisericești.

Și cum această administrație manipulează în numele „ideei...“, ea va sprijini desigur pe „cel cu dorul...“

Și mai ales în cazul de față, unde preotul Murgu e „cel cu dorul...“, aici e chestie de legături mai discrete, — sau vorba lor de resoane mai înalte — dintre administrație și Murgu, fiind acest din urma mare amator al sportului: „politică guvernamentală“, „muncind“ pentru ea în calitate de președinte al partidului guvernamental din cercul Sasca.

Acestui sport și crâșmei i-se mai dedică în orele libere „robul“ lui D-zeu Murgu, (socoțiile bisericești din Sasca i-le face un alt preot.)

Încolo amabilul nostru slujitor al altareului trăește numai pentru organismul său, dându-i „forme“ convenite în vederea protopopiei și încă cu sprijinul guvernului, care se îngrijește bine de acest venerabil stomac de președinte al clubului guvernamental din Sasca, încercându-l cu un surplus de câteva sute cor. de congruă (afară de cea normală.)

Alegerea de membri mireni la sinodul protopresbiteral a fost săptămâna trecută și pașă Korkán dete poruncă să fie aleși de ai lui Murgu.

Pe lângă o timiditate și slăbiciune extrem de mare a oamenilor, a inteligenței mai ales din acest tract, dar mai ales pe lângă practica perfectă și metoda practică de ani a pașei Korkán, nu e mirare, că în cercul pretorial al lamului au fost aleși ca membri ai sinodului chinezi, notarii, oamenii lui Korkán, cu excepția comunelor Vrani, Iladia și Nicolint (și apoi comunele cari nu aparțin cercului pretorial al lamului.)

Voi avea ocaziune altă dată să vorbesc mai mult despre timiditatea și slăbiciunea pușnilor intelectuali din tract.

De altcum preoțimea și o parte bună a membrilor mireni vechi e pentru d. Dragomir și îl dorim noi toți, cari așteptăm un mai mare spor în activitate și interes pentru treburile obștești, deci pretindem un conducător harnic, care să poată să disciplineze, să organizeze, să grupeze în jurul său acele elemente, cari vor o mai intensivă muncă pentru neam și biserică.

Și credem că această dorință a noastră și numai aceasta va fi luată în considerare și de Ven. Consistor diecezan al Caransebeșului.

Correspondent.

DIN ORAȚIA

În mijlocul luptelor ce ducem atât ca neam, cât și ca indivizi ar fi un moment înveselitor împrejurarea, că privind în jur la șirul intelectualilor noștri, să vedem, că sunt toți luptători fără prihană și pururea la locul lor.

Tocmai în urma activității noastre politice tot mai mari și tot mai în desvoltare se ivesc tot mai mult acele individualități fără vlagă, cari sub pretext și cu enunțația vreunui principiu fals, se sifesc a se retrage în „crepăturile pasivității“ de folos aducătoare.

Aceia, cari în ultimii ani au luat parte la mișcările noastre politice și între ei în primul rând membrii comitetului nostru național, s'au putut convinge, că pe mulți, foarte mulți dintre intelectualii noștri curentul cutropitor al însuflețirii naționale i-a luat cu el, și i-a purtat la suptafăț.

Din categoria acestora este o specie, care merită de a fi separat amintită. Aceștia de regulă sunt în vre-un „sine cura“, a căruia „fidei comis sum“ soc. pe acții. Pe aceștia îi vedem în toila luptei politice admirând deputații noștri veniți în ajutor, laudând rezultatele imense ale activității, împărțind tributul recunoștinței cu un surfs înso-

țit de sunete inarticulate eșite mai mult pe nas, ca apoi spre pildă după alegere, — unde tot concursul său a stat din aceea, că în dimineața alegerii iasă din vizuină și între cei dintâi cu o grandetă potrivită omului ce se respectă își dă votul și el, — să terfelească și oameni și activitate și popor, — neintrelăsând totodată a asigura lumea din jurul său și de aceea, că ei au lucrat, ei au făcut, — ce vrem noi să ne prindem cu puterea.

Ei... cari ani întregi altceva n'au făcut decât etimologism dus până la ridicol în jurul „meșei istorice“, și s'au îngrijit a exploata tot, ce numai se poate.

Alții iar harnici până la o vreme, muncitori până la ceasul al 1-lea declară, că ei nu mai vreau să știe de aici încolo nimic, ba mai și asigură pe lupul „grăsuliu“ și lupuleții cercului electoral, că el de aici încolo e oaiie blândă. Și când întâmplător îi prinzi cu ocaua mică, te asigură de inima lui românească, dar unul zice, că ce să se „rupă“ el atâta fără nici o recompensă (morală), când iată pe domnul acela și acela (cel cu „sine cura“) care în viața lui numai băt la roțile carului românesc a fost, este cinstit de toți, chiar și de lupii hrăpăreși.

Altul iar se provoacă la disgustul său cauzat de preținsele „certuri“ ziaristice. Diplomații aceștia nu vreau să vadă, că aici e vorba de restabilirea ordinii. Altul însă și mai fără vlagă ca contravaloare primită dela stăpânitori pentru ieșirea lui din linia de foc se îndestulește cu suspendarea și delăturarea chinezului și se provoacă la moralizarea comunei ce vrea să o ajungă prin acest schimb de chinezi.

Sunt fenomene triste aceste, cari tot mai des se ivesc în părțile sudvestice ale comitatului nostru.

Ce privește sanarea lor alta nu poate fi, de cât închegarea și solidarizarea soldaților credincioși ai partidului național. Să ne separăm de cei leproși și ca să o putem face asta, să-i arătăm cu degetul cari sunt aceia. În modul acesta vom deveni iar cetățile nebıruite ale lui Brediceanu și a lui Novacu. Și avem nădejdi, că vom face asta.

Lici.

SATIRICE

Bel-ami

„Sunt gazetar de 12 ani, în răstimpul acesta am scris cel puțin 600 articole de fond“...
Sever Bocu.

*Acele șase sute-articole
Pe cari S. Bocu le-ar fi scris,
De Bel-ami ne-au amintit —
Bieșii cititori, voi ași citit
Greșele de tipar ridicole:
In loc de scris, citiți transcris!*

Demisia d-lui Oncu

„Am onoarea a vă prezenta d-le președinte demisiunea mea din comitetul național“.
Dr. N. Oncu.

*Citind demisia-i tricoasă
Ne-a străbătut în lung fior,
Gândind la soarta furtunoasă
A ori și căruși dezertor...
Speranța însă-i e 'nșelată:
Prea tare-i oastea și frumoasă
Să poată fi ea sfărîmată
Având în plus un trădător.*

Unui anaifabet

„Uit așa de greu pe cei ce mi-au fost dragi. Și nu-i uit niciodată pe cei ce au încercat să mă lovească“...
Correspondentul „Tribunei“ din București.

*Acel capabil de iubire
Nu și ține ura vreme lungă
Și până-acolo ca s'ajungă
Ca apucatul de Rusali;
De-aceea nici mirare nu-i
Că ura ceea peste fire
În sufletul unei canale:
Clocește totdeauna pui.*

Supremus.

Litere — Arte — Științe

POEZIA POPULARĂ.

*Foișoară, foișoară
De când mândra de pe vară,
Nu ne-a mai eșit în cale —
Te-ai îngălbenit de jale!*

*Frunzuliță trei spanace
Mărgărint din lunca Vrancei
Geaba ai mai răsărit
Geaba ai mai înflorit
Dacă-i mândra măritată,
Și nu se găsește fată
Nici pe-aici nici pe departe,
Mai frumoasă, să te poarte!*

O păreche de păpuși sau călțuni*)

În Bagdad locuia un neguțator bătrân și foarte bogat anume Abu-Cazem-Tamburi, carele de mare scumpete a sa, în toate părțile cele mai îndepărtate vestit era. Acesta pe lângă toată bogăția sa purta pe sine o haină de minune bătrână și niște cîmlia sau nădragi, cioareci turcești, pe cari alceva nu se vedea, decât petec de petec, comăna-cul sau căciula lui așa era de uns și de vechiu, cât nici decum nu se putea cunoaște de ce vâp-seală a fost postavul acela în vremea lui, însă dintre toate celelalte vestimente ale sale, păpușii sau călțunii lui era mai deosebiți, erau vrednici de căutarea tuturor popoarelor la dânsii și ochii precum a celor din locul acela, așa și a celor dintr'altă parte spre căutarea la dânsii, era porțiți, tălpile acestor vestiminte călțuni era împrejur cu niște cuie de fier potcovii, iară fața lor cu de tot felul de petece groase era cărpită, arar le afla câte vre-un cărpaci, care de zece ani încoace nu s'ar fi putut lauda, că nu s'au arătat măestria lor spre dânsii, netrecut au trebuit se fie ei foarte grei, și și oamenii, dară au trebuit dară peste măsură spre răs lacomi fiind, ori când ceva de batjocură și peste măsură greu a spune voia totdeauna cu acești păpuși sau călțuni alui Abu-Cazem-Tamburi asemănau. Acest neguțator plimbându-se oarecând prin târgul sau piața Bagdadului, văzu niște vase mari și și frumoase de cristal, scoase de vânzare și fiind el în lucru cunoscut și iscusit, a socotit, că se poate dela dănele ceva dobândi, le-a cumpărat și le-a adus acasă; tocma în vremea aceea au înțeles, cumcă un vânzător de arome de dato.ășii lui fiind silit, era anevoit vre-o cincizeci de oche de aleasă și frumoasă apă de trandafir fiecum a vinde, a grăbit acolo, și apa aceea cu jumătate de preț a cumpărat-o, o duse acasă și în vasele lui cele de cristal nouă cumpărate a turnat-o.

De aceasta cu bună dobândă neguțatorie plin fiind de bucurie, puse în gând ca și pe ticălos trupul său oareceva a pune și ca un aldămaș lui-și dând, a plecat la baie de cinci potori a-se scâldea, cea care el de mult și de mult doorea și numai tîmp spre aceea spornic, ca oricândva dobândi ceva, pentru aceea tot aștepta, desbrăcându-se acia, îi zice un cunoscut al lui glumindu-se, că ar fi vremea ca și de acei ticăloși păpuși să se mântuiască și a-le da odată și pace și prin aceasta de răsul și batjocura norodului a-se descărca.

Eu la aceasta, — răspuse Abu-Cazem Tamburi, — de multe-ori am socotit, însă când mă uit bine la dânsii, mi-se pare, că nu sunt de lăpădat, iară de altă parte văz, cum sunt acuma vremile, că nu-s nici bătaii, nici ciună, că se moară și să piară barem jumătate de parte din oameni și așa cei-ce ar rămânea, ar mai putea dobândi și agonisiri vre-un ban, oamenii se înmulțesc de minune, ca când răsar din pământ, iară banii din zi în zi se înpușinează în lume.

*) Din cartea: „Adunare de lucruri moralești“ prin Dositie Obradovici înlocuită, iară acum în limba Daco-Romanicească tradusă de pâr. Dimitrie Tichindeal, parohul Becicherecului-mic. 1808“.

Acestea zicând se desbracă și intră în scăldătoare sau în baie, gândind întru sine, voi da cinci potori ai mei, dară atâta mă voi freca și spăla, până când voi spăla și șterge de pe mine pielea aceasta bătrână, frecându-se și spălându-se așa, a venit și stăpânul (Pașa sau să zic și sârbeste Cadi) cetății, să desbracă și în sobă lângă dânsul a se scâldea a intrat. Bătrânul nostru neguțator mai înainte fiind gata, a ieșit și s'a îmbrăcat în hainele cele frumoase, însă păpușii lui nu se aflară aci, ci în locul acelora se aflară alții noi și frumoși, a socotit în sine, că prietenul lui, care cu dânsul de păpușii lui vorbise, a făcut acea glumă, foarte îi voi mulțămi, când mă voi întâlni cu dânsul, zise, luă păpușii în picioare și plecă voios către casă, iar dupăce stăpânul cetății ieși din scăldătoare, se uimi și spăimântă, văzând în locul păpușilor săi păpușii lui Abu-Cazem Tamburi, cei la toată lumea cunoscuți, sburură slugile în urma lui, îl ajunseră înaintea judecătorului în păpușii lui și ca un tâlhar de față s'au defăimat și osândit și ca să nu rabde vr'o sută de bâte pe talpe pentru pedeapsă, pe loc au trebuit atâta să plătiască, cât ar fi putut o mie de călțuni noi aș cumpăra, cum sosi dar acasă, cu dreptul foc al mîinii spre păpușii lui aprins fiind, le făcu lor înfricoșată predicanie, de trei sute de ori blăstămându-i, i-a aruncat în părăul Tigru, care pe sub fereștrile casei lui curgea.

Acuma dar din adâncul inimii lui oftând, și-a cumpărat tari și zdraveni călțuni și începu ziua și noaptea a studia cum își va putea paguba cu dobândă iarăș la loc a o aduce. A doua zi după aceea a mai ieșit a mai căuta prin cetate, doar ar putea ceva lesne cumpăra, care s'ar putea mai scump vinde.

Intru aceiaș zi pescarii vîndând pește, simțiră ceva greu în mrejele sale, care trîgându-o la uscat, îi cuprinsese frigurile de groază, dacă văzură aceea, de care niciodată nu s'a adus aminte, păpușii lui Abu-Cazem Tamburi, cari cu cuiele de mreje erau acățați, rău mânioși și înfocați fiind, au început a sudui foarte urât și a-i blăstăma, îi luară apoi cu dânsii și-i aruncară în fereștrile stăpînului lor, care spărgându-le, însă toată nenococirea nu a fost întru aceasta, ci zburînd păpușii în sobă, a lovit glăjile cele mari de cristal, fără de milă le-a sfărîmat și așa s'a prăpădit toată apa cea de trandafir dintr'ânsele.

Cum a fost bătrînului, când a intrat în sobă, aflînd fereștrile sparte, glăjile sfărîmate, apa de trandafir vîrsată și tocmai însuș păpușii lui cei bătrîni aceiași. Trînti căciula de pământ, se începu a se bate în piept și a-și zmulge barba și așa a se văeta, cât toți vecinii alergară la această larmă, obișnuiți fiind la așa întâmplări și circumstanțe, oamenii a se mira și a se rade și dupăce se raseră din destul, rără de nici o glumă, judecînd de această întâmplare, toți cu un suflet aflară, că nu e lucru curat cu păpușii aceștia, și că nu e altmîntrilea, ci necuratul cu dânsii lucrează și îndreaptă.

Ho! zise atunci un popă bătrân, de cela turcesc, sau un Oge, cântăreț. Aceasta e tocmai aceea ce am cetit eu într'un chitap braminesc, că și hainele, cari îndelungă vreme se poartă, intră într'ânsele vre-un suflet a unui om rău și așa se preface strigoiu.

— Aceasta e bala, strigară toți cu un suflet și cu o înțelepție, dar ce afla dară? Trebuie dar bine a-i usca și după aceea cu totul a-i arde, iar cenușa lor către răsărit a o vîntura. Atunci îi lua ticălosul bătrân și căutînd la dânsii cu lacrimi, făcînd cu capul, îi puse pe streșina casei de către soare, ca să se uște acela bine.

Mîne-zi pruncii vecinilor se adunară și începură a se juca pe sub strășina, unde erau păpușii, tocmai în vremea aceea au venit două mâțe, se cam încercară și mușără pe acia și oborără păpușii, cari picînd pe capetele a doi prunci, le sparse capetele, începură pruncii a țipa, alergară părinții lor, luară păpușii și pe prunci cu capetele crunte și se duseră la Cadiul sau judecătorul orașului la plînsoare. Acesta trimisă după acela acui sunt păpușii și cu înfri-

coșată strigare îl întrebă: cunoaște el acui sunt încălțămintele acelea? cunosce într'o mie de ceasuri rele de capul meu! răspuse: dară ce caută ele acum aicea? să nu facem multă vorbă și aicea abia cu mulți bani se mîntui, iară păpușii i-se dădură înapoi.

Atunci el ca să scape de atâtea nevoi, le înfășură în niște măhrami rupte și zdrențoase, îi legă tare cu o sfoară și cum inseră se duse în grădina sa și-i îngroapă afund în pământ. Oarecare din vecini l-au văzut aceasta făcînd și socotind, ca doară el acia altceva îngroapă au sărit noaptea peste gard și desgropînd au scos acea legătură, astupă groapa și asemănă pământul și eși afară și dupăce cu multă osteneală o au deslegat văzu, că s'au înșelat, îndată cu grabă legă acei scârnavi călțuni și-i aruncă într'o ceterină sau scoi, pe unde curea lăturile orașului sau a cetății; după puțintele zice lovi o ploae mare și cel mai suspomenit pachet s'au cprit oare unde va într'o țeve a aceiaș ceterne (scoe) și împrejurul lui s'au adunat mult noroi, așa cât neputînd curge apa, a dat înapoi, se umplură niște podrumuri și bolte și se făcu la mulți mare pagubă. Maistorii plecară a căuta și a curăți țevile, apoi aflară legătura aceea și o duseră la Cadin sau la judecător, îndată după Abu-Cazem Tamburi. Sudorii de moarte l-au cuprins pe acesta, dacă veni și văzu aci păpușii. Proclate și blăstămate omule! îi zise Cadin, spune-mi ce ai pus de gând cu păpușii tăi să lucrezi? Doar a pus de gând cu dânsii toată ce atea să o prăpădești? Acuma dară atîta pagubă trebuie să plătești. Vrednicule și cinstite Cadiu! răspuse acela, eu văz acuma ce e cu acești păpuși, dacă au eșit ei și de acolo, unde i-am fost îngropat: tot voi plăti și toate voi rîbda, orice va afla dreapta judecată, ci numai aceasta te rog: izbăvește-mă de nevoe, slobozește-mă de acești dușmani ai mei și nu mi-i mai da înapoi. Singur Cadin nu se putea opri de răs, și dupăce a plătit acesta paguba, au poruncit Cadiul a lăsa undeva acești minunați păpuși, iar lui îi dădu calca cu înștiințarea ca de acum înainte să nu mai poarte păpuși așa bătrîni și vechi.

Iunius.

POVESTIRI GLUMETE

Un cap scump și unul ieftin.

Pe când domnia încă cel din urmă rege al Polonilor, se iscă o răscoală împotriva lui ceea ce nu era lucru rar. Unul din rebeli, anume un principe polonez, într'atâta s'a uitat de sine, că a pus un premiu de douăzeci de mii floreni pe capul regelui. Ba avu chiar îndrăzneala să înștiințeze despre asta pe însuși regele, ori ca să-l supere, ori ca să bage groază în el. Regele însă îi scrise cu sînge rece, drept răspuns: „Ți-am primit scrisoarea și am cetit-o. Mi-a făcut oarecare plăcere, văzînd, că capul meu are preț înaintea d-tale. Din parte-mi te asigur, că eu nu dau pe capul d-tale nici o para chioară“.

(Hebel).

Moșul.

Un negustor, care cunoștea proverbul „Dare trece marea“, se duse și cinsti pe judecătorul, care era să-i facă dreplate într'un proces al sau, cu un vas de olei.

Contrarul său însă la rîndul lui îl cinsti cu un porc.

Grație porcului negustorul pierdu procesul. După publicarea sentinței, acuzatul îl întrebă pe judecător, dacă a fost bun oleiul?

— Nu știu amice — răspuse acesta, — căci un afurisit de porc a năvălit și l'a răsturnat din vas.

Compliment.

O coconiță, care cînta la pian acompaniindu-se și din gură, tocmai sfârșia ultimul acord dintr'o operă, când în curtea vecinului prinse a mugi o vacă.

— Câtă deosebire între tonuri — suspină un cavalier, ce o ascultase.

INFORMAȚIUNI

Arad, 15 Iunie 1911

De-ale noastre.

Un eveniment artistic

— Artistul Corfescu la noi —

Cu multă bucurie anunțăm pe iubii noștri cititori, că vestitul cântăreț Nicu Corfescu, vigurosul tenor dramatic din București a sosit în Arad și a aranjat pentru Joi seara 22 Iunie st. n., un mare concert în sala „Crucea Albă”. Simpaticul cântăreț vine la noi aureolat de strălucite succese repurtate pe scenele teatrelor din București, Budapesta, Viena, Constantinopol, Odessa, Lemberg, Praga etc. precum și pe scenele marilor teatre din principalele orașe ale Italiei, țara tuturor artelor.

Nicu Corfescu, este un adevărat artist, este artistul emotiv, care mișcă sensibilitatea fiecărui varietate spectator, făcând din întregul public ce-l ascultă, o singură inimă, care vibrează ecoul accentelor sale, ce știu să atingă atât de dulce toate cordele simțirii omenesci.

Cântul acestui artist pleacă dela delicatețea nespuse de fină a sunetului mistic și se ridică până la apogeul grandios al timbrului general.

Cu toții ne bucurăm de sosirea acestui artist între noi și nu credem să fie un Român care să nu alege bucuros să-l audă Joi seara în Arad, mai cu seamă când un cunoscut măiestru și compozitor d. Matias Csányi, îi va da concursul acompaniind la pian, bogatu-i program compus din a-lese arit italiene și cele mai duitoase doine românești.

Distincții binemeritate. Suntem informați, că P. S. episcopul Ioan I. Papp al Aradului a distins cu brâu roșu pe d. dr. Gheorghe Tulbure, vrednicul referent bisericesc al Consistorului gr.-or. român al Orăzii-mari.

— M. Sa împăratul la propunerea ministrului de culte și instrucțiune publică a numit pe d. dr. Cornel Bulcu, agilul secretar episcopesc gr.-cat. rom. din Oradea-mare, canonic cancelar.

Transmitem sincere felicitări d-lor Tulbure și Bulcu pentru aceste distincții binemeritate.

Un sfat. Un corespondent al nostru, scrie „Drapelul”, ne roagă să publicăm un sfat bun pentru popor. Zice că d-lui a observat printre țărani multe îmbolnăviri suspecte de stomac, prezentând peste tot simptome de înveninare. Aceasta provine mai de multe-ori dela o plantă veninoasă căreia îi zic bănașenii „buciniș”, în Transilvania se numește cucută (Conium maculatum), seamănă tare cu pătrinjelul și crește mai ales prin sălata. Deci unii o confundă cu pătrinjelul, alții mănâncă sălata de pe lângă ea și în ambele cazuri se îmbolnăvesc, fiindcă bucinișul otrăvește și sălata din apropierea lui.

Ar fi bine să se țină seamă de acest sfat bun, mai ales acuma când e plină grădina de buciniș.

Ruga gr.-cat. din Lugoj amănată pe Luni din cauza vremii nefavorabile de Duminecă, a decurs cât se poate mai bine pe o vreme minunată. După datina veche, a început-o d. protopop cu o coristă, de data asta cu d-șoara Maria Nicu. Au participat mulți, între alții și P. S. episcopul Hossu, dimpreună cu alte persoane distinse.

Alegere de notar. Mercuri a avut loc alegerea de notar în frunțașă comună Călnic (cercul Recița) reușind unanim d. Nicolae Pocreanu, până acum notar în Ternova.

Din patrie.

Subprefect hoț? În ședința de ieri a Camerei ungare d. Ferdinand Iuriga, deputat naționalist slovac, a interpelat, cum am amintit, pe ministrul de interne în chestia violenței săvârșită prin subprefectul (fibirăul) dela Vágújhely, în contra băncii populare slovacă din Verbo. Cazul acesta fără păreche dovedește invențiositatea admirabilă a administrației ungurești, întru săvârșirea ilegalităților, — s'a întâmplat în modul următor:

În 8 Iunie n. dimineața la orele 11, domnul Ludovic Rákoczy, subprefectul cercului Vágújhely însoțit de scriitorul său, Emil Szluca, a intrat în filiala băncii populare dela Vágújhely.

Fără a se prezenta slujbașilor prezenți s'a dus deadreptul la casierul băncii, provocându-l să-i predea niște depuneri ale băncii. Casierul neavând cunoștință despre astfel de depuneri, i-a răspuns, că la bancă nu se află astfel de depuneri. Subprefectul s'a dus apoi la cassa mare de bani unde a început a scormoni, dar zadarnic, căci n'a găsit nici un ban. Apoi domnul subprefect s'a dus la cassa mai mică de bani, confiscând depunerile private — o depunere mică de aproape 2000 și câteva sute de coroane — și pur și simplu le-a băgat în buzunar. Afară de aceasta domnul subprefect a mai „băgat” în buzunar o sumă de 440 cor. ce-a găsit în cassă.

Despre acest soi de hoție rusească d. Iuriga a spus următoarele:

Acum câțiva ani, pe vremea când șovinismul unguresc băntuia cu o furie nebună, studenții slovaci eliminați din școlile medii ungurești, cari voiau să-și continue studiile în Boemia, se adunau la Pressburg și după o conțelegere privată au hotărât, să colecteze bani pentru ajutorarea studenților eliminați. Un coleg de al lor, Ioan Czabek, a primit sarcina de a colecta anunțând totodată autorităților, că ei, studenții, dacă suma colectată va atinge cifra de 10 mii cor., vor cere permisiunea guvernului, că să înființeze un fond de ajutorare. Bani aceștia a voit subprefectul să-i sechestreze, dar negăsându-i a sechestrat depuneri străine și a confiscat 400 cor. bani străini.

Juriga, modest dela fire, a cerut să se facă numai anchetă, deși faptul e deja stabilit. Aici nu trebuie făcută anchetă, ci să se aducă sentință. E obicei, ca hoții să fie arestați chiar și atunci, când nu o simplă răzbunare politică, ci foamea ar fi împrejurările scuzabile. Credincioșii sfințeniei proprietății private nu respectează nici vederile politice ale hoților din Rusia. Ce deosebire este între hoția dela Verbo, săvârșită în fața casierului băncii, și între hoțiile de bancă dela Fiume sau dela Ujpest?!

Clironomul prezumptiv — logodit. Alătăieri un ziar din Roma a lansat știrea deosebit de senzațională, că arhiducele Carol Francisc Iosif, moștenitorul prezumptiv al tronului Coroanei Sfântului Ștefan a logodit în cerc restrâns familiar pe ducesa de Parma, Zita de Bourbon.

Svonul acesta a fost primit cu multă neîncredere din partea întregii prese, după multele desmințiri, ce au avut loc în timpul mai recent. Chiar și știrea mai nouă a primit o grabnică desmințire, care însă nu se susținuse timp mai îndelungat, căci „Neue Freie Presse” a confirmat-o cu zor, câștigându-și informații pozitive din sursă absolut de încredere. n senzul acestui comunicat, logodna s'a ținut în castelul Pianore dela Toscana. Despre fidanțare a fost avizat telegrafic Majestatea Sa, care petrece de prezent în villa Hermes la Lainz. Majestatea Sa a felicitat cordial tânăra pereche. Cununia va fi la toamnă

în Viena, ori în castelul dela Schwarzenau al familiei princiare de Parma.

*

Mireasa este fiica ducelui Robert de Parma († 1907) și s'a născut la 9 Maiu 1892, este deci în al 20-lea an al etății. Arhiducele are 24 ani și este căpitan în al 7-lea regiment de dragoni.

Părinții săi sunt decedatul arhiduce Otto și arhiducesa Maria Iosefa.

Medic orășenesc — femeie. Din Giula ni se scrie: Reprezentanta orășenească a ales cu unanimitate pe dr. Valeria Curtuș, sub medicul orfelinatlui deacolo, de medic orășenesc pentru postul al treilea de curând înființat. D-șoara dr. Valeria Curtuș e astfel cea dintâi femeie, medic orășenesc în Ungaria, care din oficiu e membru în cosiliul orășenesc. — Felicitări!

Al doilea înflorit. Un păr pitic — în ținutul Năsăudului — a început a înflori a două oară la sfârșitul lui Maiu, pe când perele din înfloritul întâiu erau deja formate și binișor crescute. Florile nouă s'au desvoltat pe crenguțele tinere din anul acesta. Petalele par ceva mai groase și sunt indoite în sus, deosebindu-se de cele normale. Pomul e puternic, a făcut puține pere și deci al doilea înflorit s'ar putea explica din un prisos de forțe. Dar de altă parte crenguțele tinere, pe cari s'au desvoltat florile sunt toate cam anemice, galbine, cu frunzele mici slabe și au încetat deocamdată să crească. Să fie aceasta din cauza florilor? Despre un al doilea înflorit toamna am mai auzit, dar abia la o lună după cel d'întâi, n'am auzit.

Vițel monstru. Vaca lui Ioachim Mansur din Mănăștur, în Bănat, după chinuri de o zi l-a dăruit pe gazdă-său cu un vițel monstru. Are opt picioare și două capete. Picoarele sunt normale, dar capetele seamănă cu cele de epure și urechile sunt în cucuiul capului. Vițelul e mort, vaca trăește.

Tragedie familială. În Mezötur a avut loc săptămâna trecută o dramă sguuitoare. Ladislau unicul fiu al gospodarului Emeric Takács încă nainte de sărbătorile Paștilor și-a tăiat degetul inelar cu sfârmătorul de cucuruz din care cauza a fost silit să se supună unei operațiuni, rezultând amputarea degetului bolnav. Impejurarea a deprimat în așa măsură pe mama băiatului, încât necontenit se tânguia că unicul ei fecior a devenit ciung. În desperarea s'a a cuprins-o o boală grea de nervi, iar săptămâna trecută, în absența bărbatului, a covârșit-o nebunia. În miez de noapte cuprinsă de un acces violent a cercat să taie grumazul fiului său cu un briciu, țipând fără răgaz: „Ai să mori!” Băiatul s'a deșteptat de durere, prinzând brusc briciul, care s'a frânt în două. Mama nefericită în clipa următoare a fugit în curte, sărind în fântână fără de-a fi putut fi împiedicată de cineva. Pe când au scos-o, a fost moartă. Rana băiatului e gravă, dar nu mortală.

Petrecheri.

„In sat la Tânguești” — în Cenad. Duminecă la Rusalii a avut loc, în frunțașă comună Cenadul sârbesc, un binereușit concert precedat de teatru. Avem deosebită plăcere să înregistrăm ca o izbândă morală a organului nostru, constatând, că prețioasa și mult instructiva piesă teatrală a distinsului nostru colaborator V. Gilu: „In sat la Tânguești”, needitată încă, decât în mai multe numere populare consecutive la subsolul „Românului”, e reprezentată în aceeaș vreme în mai multe locuri. Nu știu încă ceva despre succesul obținut pe alocurea, în Cenad însă s'a reprezentat cu o îndemănare neașteptată de către diletanții țărani agili și inteligenți, secerând aplauze nesfârșite.

Succesul deosebit al piesei pe lângă indiscutabila ei valoare literară și pedagogică, se datorește în mare parte zelului și entuziasmului nemăsurat al învățătorului Dimitrie Bozian, care de aproape două decenii nu scapă nici un prilej priincios pentru popularizarea literaturii, cântecelor și teatrului românesc, formând în decursul

anilor cu multă stăruință, ceată de diletanți iscusii.

Aplauzele frenetice, ce se părea că nu mai conțeneau, au dovedit că piesa este o plăsmuire de mare preț, cu adevărat populară. A fost bun cu deosebire Soceriu în rolul lui Ilie Gunțan. În general putem constata cu multă satisfacție, că toți s'au afirmat în rolurile lor cu abilitate și multă libertate în gesturi, lucru foarte rar la diletanți.

Dela frați

Curtea română la serbările de încoronare din Anglia. AA. LL. Regale Principii moștenitori vor pleca mâine Vineri din București ducându-se la Londra, unde vor asista la serbările pentru încoronarea M. S. Gheorghe al V-a, regele Englei.

Conflictul sinodal din România. Marți a început, la Mitropolie, ascultarea martorilor în procesele intentate de către Sf. Sinod Mitropolitului Primat și Episcopului de Roman.

Martorii au fost ascultați de o comisie compusă din arhierii: Sofronie Craioveanul, Meletie Constanțeanul și Calist Botoșeneanul, după ce au depus legiuitul jurământ.

La ascultarea martorilor au fost de față Mitropolitul Primat și Episcopul de Roman.

Ascultarea martorilor s'a făcut în timp de 3 zile: Marți, Mercuri și Joi.

Mâine, Vineri, se va proceda la judecarea în fond a procesului; se va începe probabil cu procesul Mitropolitului Primat, acuzat pentru imoralitate, erezie și plagiat.

Misiune zăsească în România. Marți a plecat la Galați, întru întâmpinarea misiunii rusești care avea să sosească în București Joi dimineața d-nii colonelii Iliescu, șeful statului major al inspectorului general al armatei, C. Lupașcu dela marel stat major general, Nicoleanu și maior Holban, atașatul militar român la Petersburg.

Misiunea rusă e compusă din generalul de divizie Romanenko, comandantul corpului de armată din Odesa, 3 coloneli, 1 locot.-colonel și 1 căpitan.

Această misiune va vizita locurile românești istorice, spre a alege locul unde urmează să se ridice monumentul generalului Suvaroff.

Misiunea rusă, a vizitat Miercuri Galații și Brăila, iar azi, Joi, a fost la București, când, seara, d. ministru de război Filipescu a dat un banchet.

Mâine, Vineri, va vizita câmpul de bătaie dela R.-Sărat.

Din străinătate.

O nebăgare de seamă plătită cu 5000 dolari. În Madison, Wis., în America, s'a pertractat zilele trecute un proces între doi vânători. Un vânător vestit anume Halcomb, pe când umbra după vânat prin pădure din greșală a împușcat pe un alt vânător anume Charles Hopper, în bună credință că e o căprioară. Hopper a fost rănit grav dar n'a murit și peste câțiva timp s'a vindecat, apoi a intentat lui Halcomb proces de despăgubire, iar judecata l-a osândit pe bietul vânător la 5000 dolari pedeapsă în bani gata.

Isprăvi ungurești. Într-una din zilele trecute a avut loc în Clinton Iowa, în America, o petrecere ungurească și cum de obicei aceste petreceri sunt însoțite de ceva scandaluri, de astă dată Ungurii încă nu și-au uitat de obiceiurile moștenite dela strămoșii lor. La petrecere a luat parte și un anume Milyus István, care s'a pus pe beutură ce a luat luleaua Neamțului deabinele, apoi s'a luat la ceartă cu un Slovac cu numele Levinics Mihaiu, care se vede că n'a avut alt lucru și-a prins mintea cu Ungurul.

În toiul certei István nici una, nici altă a scos revolverul și a tras asupra Slovacului două gloanțe de revolver lăsându-l mort pe loc.

István a fost dus la răcoare și poate va ajunge și el unde au ajuns și alți viteji ca el...

Forțele navale. După ultima statistică publicată de Amiralitatea engleză, marile puteri dispun de următoarele forțe navale:

Anglia dispune de 53 cuirasate.

Germania, Austro-Ungaria și Italia de 52 cuirasate și anume: Germania 32, Austro-Ungaria 11, Italia 9. Franța dispune de 27 cuirasate, Statele-Unite 17; Japonia 16, Rusia 10.

Nu s'a pus la socoteală cuirasatele ce sunt în construcție; astfel că peste câțiva ani se va modifica simțitor actuala situație a forțelor navale.

În ce privește încrucișătoarele-cuirasate (cari în ultimii 5 ani s'a modificat radical). Anglia dispune de aproape 100; Franța aproximativ de 50; Germania aproape 30 cu cele aflate în construcție și celelalte state mai puțin.

În ce privește contratorpiloarele, Anglia dispune de aproape 200, Franța de 100, iar celelalte puteri mai puțin.

În ce privește submarinele tot Anglia ține recordul și în al doilea rând vine Franța, apoi Italia, Germania, Statele-Unite, Japonia, Rusia.

900 dolari într'un butoi de varză. O damă din Cleveland în America, anume Any Obinsky, de pe Irma Avenue, a furat suma de 900 dolari, dela sora ei Mary, din Oak Ave, pe când aceasta era plecată de acasă. Mary fiind informată de aproape, că sorsa a săvârșit furtul, a făcut de știre poliției, care la rândul ei a trimis doi detectivi, cari s'au prezentat la Any Obinsky și a restându-o a răscolit multă vreme toate lucrurile din casă, fără să găsească banii. Tocmai când era să plece fără vre-un rezultat, când unuia din detectivi ce i a trăznit prin cap, ca să caute și în butoiul cu varză și după ce l'au răsturnat iată și suma de 900 dolari, tot de aur, care cât stătuse în putina de varză se spălase așa de bine, că acum luceau de și-era mai mare dragul.

Hoața a fost pusă la răcoare și va fi aspru pedepsită, pentru dibăcia ce a avut de a ascunde banii așa de bine, ca să tragă pe sfoară poliția, căreia numai așa ceva nu-i vine bine. Credem, ea apoi Any, se va face femeie de treabă ca să nu mai dea de buclucuri de felul acesta.

ULTIME ȘTIRI

Alegerile în Austria. Ziua primă a alegerilor parlamentare s'a terminat cu strigătele de bucurie și de jubilarie ale „liberalilor” pentru căderea creștinsocialilor în Viena.

În Camera veche partidul lui Lueger ținea 20 din 33 mandate vienez: eri, numai 2 (zi doi) candidați creștinsociali au izbutit să fie aleși, nici nu trei cum s'a crezut întâi: *Dr. v. Baechlé*, ales în al doilea cerc electoral al districtului prim cu 1877 din 3076 voturi date legal (numărul alegătorilor; 3607) și șeful districtual *Fr. Rieröszl*, în cercul 10. (Wieden II) cu 2919 din 4973 voturi valabile (numărul alegătorilor; 6462). Nici unul dintre conducătorii partidului n'a străbătut, toți vor avea să se prezinte la balotaj în 20 luni: *prințul Alois Liechtenstein*, *dr. Gessmann*, *dr. Wittele* vechi ministrii, ministrul de comerț *dr. Weischirchner* n'a putut întrui majoritatea reclamată: nici fostul preșident *dr. Pattai* n'are încă loc în Cameră! Insuș bătrânul primar Neumayer a fost abandonat de credincioși; iar față de Bielohtawele a fost ales liberalul Friedmann. Lueger se întoarce în mormânt.

Dușmanii creștinsocialilor au motiv să se extasieze. Viena era centrul și puterea partidului;

de aci avea să radieze organizarea peste întreagă țara pentru a uni toate elementele creștine într'un partid imperial, după proiectul genial al lui Lueger. Acum însă nu mai poate fi vorba de cuceriri deocamdată, ci doară de salvarea rămășițelor. Firește, învingătorii vor exploata succesul și pentru a-și reclama parte decisivă la conducerea orașului și e ușor a-ți imagina lăcomia cu care se vor repezi „liberalii” spre administrarea sumelor enorme ce curg prin cassa primăriei; ce minunate afaceri se vor găsi aci pentru ei, flămângoșii!...

Dar spiritul lui Lueger nu e mort. Unanimitatea cu care au jubilat anumite cercuri va deschide ochii nenorociților care s'au lăsat amăgiți a incuiba dușmănia în șirurile fraților de acelaș sânge și lege, ori, dacă nu, mânia spontană a celor ce au conștință și răspundere va strivi pe toți trădătorii.

Încă partidul creștinsocial este cel mai puternic, și la balotaj se va întări încă. Până acuma, ei sunt 65, față de 46 liberali de diferite nuanțe și 44 socialdemocrați: la 20 lunie numărul lor probabil va trece peste 80, deci vor fi doară cu 8-10 mai puțini decât în parlamentul vechi (92).

Dorim partidului creștinsocial avânt nou și triumf peste toți dușmanii și-l asigurăm de simpatia noastră pentru că este creștinesc și pentru că este al acelui dr. Karl Lueger, care s'a arătat generos față de noi în momentul de cea mai tristă aducere aminte.

Germania și aviațiunea. Din Berlin vine știrea, că Duminecă a început marea cursă circulară de aviațiune pentru premiul de 100.000 mărci instituit de ziarul „Berliner Zeitung”.

Circuitul a fost acesta: Magdenburg-Schwerin-Hamburg-Kiel-Luxemburg-Hanovra-Münster-Colonia-Dortmund-Kassel-Nordhausen-Halberstadt-Berlin. În total 1854 kilometri.

În afară de suma mai de sus donată de ministrul de război, orașele interesate și diferite instituțiuni au contribuit și ele pentru alte premii.

Deși sborul fusese anunțat pentru orele 5 dimineața, încă de aseară publicul năvăli în număr mare ca să ocupe locuri. Cu toată paza poliției până la orele 1 noaptea publicul luase tribunele cu asalt, așa că dimineața cei cari doreau să cumpere bilete nu mai putură pătrunde, din care cauză antreprenorii cursei suferiră o mare pagubă.

În prima etapă de 149 km. Berlin-Magdenburg, a reușit Otto Lindpaintner care sosi la orele 7 și un sfert. Aviatorul Volmoeler suferind un accident la motor a fost nevoit să-și întrerupă călătoria. El o va continua mâine. Tot mâine vor pleca și alți aviatori spre Magdenburg.

Cei sosiți Duminecă acolo au plecat luni la Schwerin.

Aviatorii rămași în Berlin au organizat un concurs pe care-l câștigă aviatorul Hans Grabe. Și la acest concurs, imbulzeala a fost enormă. Biletele s'au vândut cu prețuri încincite. O întreagă armată de jandarmi a păstrat ordinea.

Atențiune! Din cauza aglomerării magazinului meu — bijuteriile admirabile, obiectele de argint și ceasurile excelente de buzunar, despre cari oricine se poate convinge, le vând cu prețuri foarte scăzute.

Obiectele de argint de China le vând cu prețurile originale.

Mare asortiment de ochelari excelenți, zwickeri și lornete.

Cu stimă

Weinberger Ferencz

Arad, bulevardul Andrássy nr. 20.

Prima și cea mai veche
casă de clavire **Franz și Albert Renner**
este a lui
în Timișoara-Iosefin, str. Hunyadi 12.

Mare asortim. de pian, pianine și armonii

Calitatea cea mai bună.

Prețuri ieftine.

ECONOMICE

Târguri de țară se vor ținea în următoarele localități: în 16—18 Iunie la Bichiș (comit. Bichiș). 15 Iunie la Brad (com. Hunedoara). — 19 Iunie la Buteni (com. Arad). — 21—24 Iunie la Biserica-albă (com. Timiș). — 19 Iunie la Hajduböszörmény (com. Hajdu). — 18—19 Iunie la Iászapáti (comit. Jásznagykunszolgok). — 21 Iunie la Baia-de-Criș (com. Hunedoara). — 17—19 Iunie la Măcău (com. Cenad). — 15—18 Iunie la Chichinda-mare (com. Torontal). — 18 Iunie la Perjámos (com. Torontal). — 16—19 Iunie la Szarvas (com. Bichiș). — 17—18 Iunie la Recaș (com. Timiș). 19 Iunie la Tinca (com. Biharia). — 18 Iunie la Vădas (com. Arad). — 18—19 Iunie la Zenta (com. Bacica). — 30 Iunie până în 2 Iulie la Lugoj.

Accidentele agricole în anul 1909

Conform celor mai nouă date statistice ale ministerului de agricultură dela noi, în decursul muncii agricole în anul 1909 au obvenit în Ungaria, împreună cu Croația și țările slavone 11'084 cazuri de accidente. (În anul 1908 numărul acestor accidente au fost 11'025). Din totalitatea cazurilor de accidente agricole Ungariei revin 10'938 iar Croației și țărilor slavone 146.

Impărțite după ținuturi, cele mai dese cazuri de accidente sunt de înregistrat în comitatetele Pesta (587), Torontal (566), Bacica (511), Cenad (510), Neutra (499) și Somogy (480), adică în acele ținuturi unde e mult pământ de arătură și unde în mare măsură se întrebuințează mașine agricole.

Dintre indivizii răniți în urma accidentelor agricole au fost 10'661 (96,2%) bărbați și 423 (3,8%) femei. Clasificând cazurile de accidente după gradul de rănire și obvenite în ultimii 3 ani în Ungaria, avem următorul rezultat:

	1907	1908	1909
Total	Total	Total	Total
ușoare . . .	1438	1600	1915
grave . . .	7889	8928	8727
necunoscute . . .	10	10	21
mortale . . .	313	296	275

Din acest tablou rezultă, că proporțiunea accidentelor agricole de natură gravă, în anul 1909 a scăzut, tot astfel și cea a accidentelor de natură mortală.

Cercetând măsura neputinței de muncă datorită accidentelor agricole, vedem, că dintre rănirile ușoare 553 s'au vindecat în vreme de 3—5 zile, 1368 în vreme de 6—8 zile; dintre cele grave 3002 în vreme de 9—14 zile, 3234 în vreme de 3—4 săptămâni, 1445 în vreme de 1—2 luni, 303 în vreme de 3—4 luni, iar 17 indivizi numai după vreme mai lungă de 4 luni și-au recăștigat puțința de muncă.

Afară de acestea sunt de înregistrat 642 cazuri de accidente, cărora pentru totdeauna, însă numai în parte se datorește neputința de muncă. Numărul indivizilor cu totul improprie de muncă e 131. Numărul accidentelor de natură mortală e 287 (în anul 1908 a fost 313) iar a rănirilor necunoscute 43.

Accidentele agricole nu sunt în mai mare sau mai mică măsură păgubitoare numai pentru acei indivizi și familiilor lor, cari au avut parte de ele, ci și pentru viața economică a țării. Numărul zilelor de muncă pierdute în urma acestor accidente, fără considerare la rănirile de natură mortală, tot astfel și a celor cărora se datorește totală neputință de muncă se ridică aproape la 1/4 milion. E de remarcat însă, că numărul acestor zile în anul 1909 e mai mic ca cel al anului 1908.

Considerând natura lucrărilor agricole în decursul cărora au obvenit cazurile de accidente, vedem, că în anul 1909 la arat, sămănat, săpat au obvenit 621, la cosit 315, la adunatul și îmblătutul cerealelor 1862, la gățirea nutrețului 839, la îngrijirea animalelor 2457 și în decursul altor lucrări agricole 487 cazuri de accidente. La cul-

tivarea de vii sunt de înregistrat 106, la lucrările de pământ 131 iar la cele de pădure 1357 cazuri de accidente.

Cu privire la urmările accidentelor, cea mai mai primejdioasă e munca împreună îngrijirea animalelor, unde sunt de înregistrat 71 cazuri de natură mortală, 118 cazuri de neputință de muncă în parte și 8 cazuri de totală neputință de muncă. Dintre rănirile din decursul adunatului și îmblătutului cerealelor 60 au fost mortale, 146 în parte și 46 de totală neputință de muncă. Munca dela cultivarea viilor și cositul cerealelor pare a nu fi atât de primejdioasă, căci cu ocaziunea acestor munci, abia sunt de înregistrat 1—2 cazuri mortale.

Cei mai mulți bărbați au fost răniți în decursul îngrijirii animalelor (2398) iar cele mai multe femei (121) în decursul adunatului și îmblătutului de cereale.

Proporțiunea accidentelor datorite mașinilor agricole în ultimii 5 ani e următoarea:

Totalul accidentelor datorite mașinilor agricole:	Din acestea sunt cărora se datorește în parte sau totală neputință de muncă și rănirile mortale:	Zile de lucru pierdute:	
1905	1079	238	29'984
1906	1398	325	35'028
1907	1417	298	38'913
1908	1307	273	35'577
1909	1417	267	35'069

Compararea proporțiunii acestor cifre dovedește, că accidentele datorite mașinilor agricole sunt împreună cu urmări cu mult mai grave de cât celelalte accidente agricole. Mașinilor de îmblătuit se datoresc 414, tăietoarelor de nutreț 359, tăietoarelor de năpi 101, locomobilelor 71 cazuri de accidente.

Mașinilor de îmblătuit se datoresc 13 răniri de natură mortală, tot acestor mașine 30, iar a tăietoarelor 31 cazuri de totală neputință de muncă.

Etatea indivizilor răniți a fost aceasta: 41—60 ani 3078 indivizi; 21—30 ani 2570 indivizi; 31—40 ani 2280 indivizi; 17—20 ani 1479 indivizi; 15—16 ani 657 indivizi, și dela 14 ani în jos 489. La indivizii peste 60 ani sunt de înregistrabil 531 cazuri de accidente.

Starea familiară a celor răniți a fost următoarea:

1. Căsătoriți . . .	6826
2. Necăsătoriți . . .	3978
3. Văduvi s. divorțați . . .	280

Din câștigul susținătorilor de familie răniți și-au avut existența: 15.341 copii, 6826 persoane căsătorite, 896 părinți și alte rudenii, total deci 23.063 persoane.

Alex. Țințariu.

BIBLIOGRAFII.

—x—

A apărut „*Națiunea*” revistă politică și culturală (Director dr. Ludovic Csato). Nr. 4 An. I. Mai, cu următorul sumar:

Dr. Cassiu Maniu: O problemă a veacului XX. Hyperion: Mă duce doru 'n zări (poezie). A. Vlăduță: Triumful așteptării (poezie). Dr. Ștefan Pop: Contribuțiuni la istoria gramaticii române. Dr. I. C.: Pentru binele obștesc. Hyperion: Cântec (poezie). Dr. Ștefan Pop: Episcopul Leményi. N. Dumbrăveanu: Lunei (poezie). — Băncile populare și cooperativele sătești. L-c. C-o: Răvaș politic. ** Știri. Valentin Bude: Epigrame. Poșta Redacției. — Abon. pe un an 10 cor. pe un jumătate an 5 cor.; Pentru România și străinătate pe un an 12 cor., pe un jumătate an 6 cor.; pentru preoți de sat, învățători, studenți și țărani pe un an 8 coroane, pe un jumătate an 4 coroane. Redacția și Administrația: Budapesta, II., Plébănia utca nr. 4.

Recomandăm cu căldură on. noștri cetitori această excelentă revistă.

*

„*Cultura creștină*”, Nr. 10, revista profesorilor de teologie din Blaj, cu următorul sumar bogat și interesant: Vasile Cerghizan: Naia lui Hristos. — P. Hellon S. I.: Problema vieții (II).

— Dr. Alexandru Nicolescu: Impedimentul fricei și a silei. — Dr. I. Bălan: Limba cărților bisericești (VII) — Senior: Îngrijirea preaf. Sacrament euharistic. — Cronică: Vrem o credință! Una dintre cauzele intoleranței religioase din Rusia; Spirit de disciplină; influința dezastruoasă a laicizării învățământului rural; Lățirea „clericalismului”; Italia jubiliară; Clerul din Apus și cultivarea științei. — Telefon.

O recomandăm cetitorilor noștri cu toată căldura. Prețul de abonament: pe an 10 cor.; în străinătate 12 cor.

Redactor responsabil: Atanasiu Hălmăgian.

La Librăria diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

Emil Grigorovița, Cum a fost odată, schițe din Bucovina cu 84 ilustrații în text	2'80
Emil Grigorovița, Peatra muierii, roman istoric	1'—
Merimée Pr. Don Jnan, trad. de S. Nădejde	—30
Ciocârlan I., Inimă de mamă	—30
Tailler Em., Succesul în viață	—30
Al. Dumas, Tatăl, Măestrul Adam Calabrezul	—30
Shakespeare W., „Regele Lear” tragedie în 5 acte și 25 tablouri	—45
Eftimiu Victor, Înșirate Mărgărite. Poem feeric	2'—
Gorki M., Mama, roman	1'50
Payot I., Educația voinței	2'—
Mikszath C., Cavalerii	—30
Jules Payot Educația vinței	2'—
Tăslăuanu C. Oct. Informații literare culturale 1903—1911	2'—
Iorga N. Studiu și documente cu privire la Istoria Românilor vol. XIX.	3'—
Agârbiceanu I. Două iubiri	2'—
„ „ In clasa cultă.	1'80
Ghibu I. Ziaristica bisericească la Români	2'—
Golescu Const.: Insemnările călătoriei mele făcută în anul 1824, 1825—1826	3'—
Viora din Bihor, Viorele, schițe și nuvele	2'—
Stavri A. Luminisuri, poezii	2'—
Pestalozzi H. Leonar și Ghertruda, o carte pentru popor tradusă în românește și însoțită de o introducere de Ion A. Rădulescu-Pogoneanu	3'50
Poe Edgar, Ingropat de viu	—10
Martig. Em. Psihologia pedagogică	3'50
Tschudi Clara: „Tinerețea Mariei Antoaneta”	—30
Boteni I.: „Drumuri”	—30
Mosoch Sacher: „Buni și răi, gazetarii”	—30
Anghel D., Povestea celor năcăjiți. Fantazii și portrete	—30
Sadovean Pevestiri din războiu ediția II.	2'—
„ Floare ofilită ed. II.	2'—
„ Apa morților roman,	2'—
Henrich Ibsen Poesii trad. de Iosif și Anghel	2'—
Mironescu Dr. Th. Cura de slăbit și de îngrășat	—30
Flamarion C. Urania vol. I și II a	—30
Wilde Oscar Pescarul și sufletul său trad. de Anghel.	—30
Dr. Ghibu On. Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar.	1'—
Agârbiceanu I. În întuneric.	2'—
Gârleanu Em. Din lumea celor cari nuvântă	2'—
Dr. Iacob, Căsătoria a doua a preoților, chestiune de drept canonic	1'—
Shakespeare W. Regele Lear, tragedie în 5 acte și 25 tablouri	—45
Bertolazzi C., Zile de sărbătoare, comedie în 5 acte	—40
Marosch S. Creditorii	—30
Chanteaubriand, Atala	—30
Albumul armatei române 27 tablouri frumoș lucrate în mai multe colori în mărime de 42'52	Cor. 15'—
Album, Amintiri din Războiul independenței 1877—1878	Cor. 2'50
Agârbiceanu I.: „În întuneric”, nuvele	2'—
Luncianu M.: „În sărbători” nuvele	1'50

Plus de fiecare câte 10—20 fil. pentru porto postal.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea și înfrumusețarea pelei.

Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înferbințeli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

I teglă I cor.

»IANER« pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețiturile și e cu totul nestrăcioasă. In culorile: roză, albă și cremă. **I cutie I cor.**

»IANER« săpun. **I bucată 60 fileri.**

»IANER« pastă pentru dinți. **I doză I cor.**

»IANER« apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiile bureșoși, contra mirosului greu de gură. **I sticlă cor. I-60, jum. sticlă 80 fil.**

»IANER« esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. **I sticlă, I cor. 30 fil.**

»IANER« pomadă pentru creșterea părului. — **I teglă 2 coroane.**

»IANER« vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comandă să se noteze că părul încăruntit în ce culoare să se vâpsească (negru, brunet). **Un carton 4 cor.**

»IANER« apă. care face părul blond. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. **I sticlă 4 cor.**

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 72.

Listă de prețuri și modele gratuit și franco.

Brânză săcuiască desert

veritabilitate garantată (specialitate).

Brânză
de prima calitate în burduf și vană

oferă fabrica de brânză de oate din Ardeal

CAROL ALBRECHT

Nagyszeben, Burgergasse 13—15.

Listă de prețuri și modele gratuit și franco.

La librăria diecezană din Arad

se găsesc

propise (corecte)

de examen

cu Cor. **I-20** o sută bucați, plus 20 fileri pentru porto postal; asemenea cărți potrivite pentru premii școlare.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,

aur, argint sdrobot și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Ioan Gabor

meșter-tiglar și acoperitor cu le-
spezi de metal eternit.
str. Demeter 122.

Primește toate lucrările aparținătoare acestei branșe și le execută punctual, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Servește bucuros cu planuri și preliminară de spese.

În atențiunea tuturor.

— Să cumpărăm pământ. —

În comuna **Tăuș** (com. Arad) se află pământ bun de vânzare. Se parcelează moșia grofului Königsegg. Condițiunile de cumpărare sunt foarte ușoare. După fiecare sută din prețul de cumpărare trebuie plătite la încheierea contractului numai 10 procente. Doritorii se pot adresa încredințatului Titu Babeș, avocat (Budapesta, Erzsébet-tér 18) ori la angajatul domeniului Kis Péter în Tăuș (Feltót, com. Arad). Prețul pământurilor cumpărate se plătește în rate.

Țăranii români pot ajunge ușor la pământ mult, bun și ieftin. Fruntașii de pe sate să-i sfătuiască până nu-i previn țărani de alt neam.

Cea mai bună și mai ieftină **salamă**, se poate procura dela

Adolf Rummler

fabrică de salamă

Nagyszeben—Sibiu—Hermannstadt

Schwimmschulgasse.

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

... 26 odăi aranjate cel irai modern. ...

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körut 29.

Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Conzultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

ECONOMĂ

O femeie română văduvă, fără familie (inteligentă), dar lipsită de mijloace, în etate de 45—48 ani, adă îndată aplicare, ca **econoamă** la un preot văduv, fără fam.

Ofertele a se adresa la administr. foaiei „Românul“ sub numele „Simplex“.

Izvor ieftin de cumpărat
gramofoane și plăci

de vânzare și cu plățire în rate.

Noutăți! Au apărut noi plăci românești.

Cereți prețurentul il. gratis din Marele magazin

de

gramofoane

al lui

TÓTH JÓZSEF

Szeged, str. Könyök 3.

În fabrica de var din Orlat se arde și expediază zilnic în mare și mic

renumitul

var de Orlat

liber de piatră și sgură.

Preț moderat, serviciu prompt și real.

I. Banciu, Orlat.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furniseaza prompt sub cele mai favorabile condiții de plățire.

Koch Dániel

intreprindere de instalarea sonerilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Triumf. Fabrica de bere a domeniului baronesei

ELEK NOPCSA,

s'a travestit radical, s'a sporit cu mașini noi și afară de berele de bun renume produse până aci, de un timp fabrică și bere speciale

malata

care va purta în circulație numele

Diadal bikasör.

Această bere specifică, într'adevăr excelentă a cucerit în scurt timp marele public.

Cu tot respectul

d-na **Nopcsa Elek,** baroneasă.

Ujarad.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. --- La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapesta, Lajos-u. 141. III 19.

Recomand

în atențiunea binevoitoare a cumpărătorilor de mobilă

prăvălia mea de

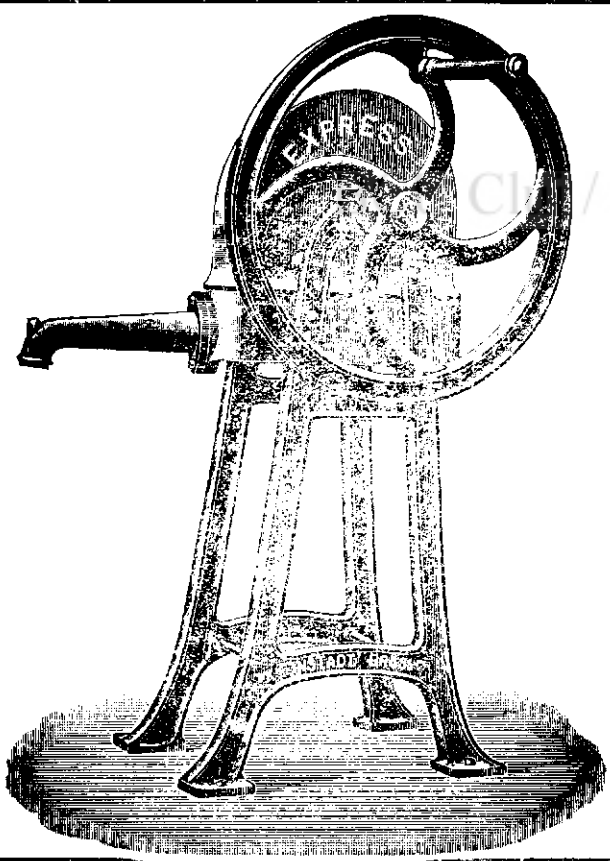
mobile artistice

de sub nr-ul 6 din strada Fejsze (casa proprie),

având totdeauna asortiment mare din aranjamentul cel mai modern pentru dormitor, refector și salon cu prețuri moderate. În atelierul meu mare, întreprind orice comandă pe lângă condițiile cele mai avantajoase, după model și cu preliminar.

Cu deosebit respect

Csatlós András
stoler.

Pumpe pentru tren, mânilor și puterii pregătește în toată forma

Iuliu Teutsch

turnătorie de fier, fabrică de mașini și metaluri.

Brașov.

... Singurul institut de asigurare ardeleană ...

„Trașssylvania”
Sibiu. Strada Cisnădiei 5. — Edificiile ...

recomandă

... **Asigurări împotriva focului,** ...

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc., pe lângă premiile recunoscute de cele mai favorabile condiții, cum și

... **Asigurări asupra vieții,** ...

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela asezămintele profesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensiuie și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, ... asigurări pe spese de înmormântare, ...

Asigurări contra grindinei (de piatră)

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere),

Asigurări de pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540 ⁷⁸
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801 ¹²
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839,992 [—]
	viață	11.020,266 [—]
Fonduri de întemțare și de rezervă	„	2.204,317 [—]

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc la serviciul institutului în condiții favorabile.

(59) 3

≡ **MAGAZIN IEFTIN** ≡
MAUTNER R.

↳ Ieftinătate generală surprinzătoare.

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzetur, canafas (pânză lustruoasă), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephir englez, abitur, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumatate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1¹/₂ - 7 eor.

„ARIEȘANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în
T u r d a

Cheque-Cto 25209. — filială Jara-de-Jos. — Telefon 38.

Escomptează cambii simple și ipotecare pe lângă 7—8%.
Face împrumuturi pe obl. întabulate și caventate cu 7—8%.
Financiază totfelul de întreprinderi economice. Primește
depuneri pe lângă libele și în Cto-curent cu 5%, după cari
darea o plătește institutul. Depunerile se pot face și ridica
ori când fără abdicere, sumele mai mari după starea cassei.

Direcțiunea.

Szeifert János

sculptor

Arad, Magyar-utca Nr. 29.

Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie
se execută grabnic. — La dorință trimite planuri gratuit.
Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului.

Cu stimă: **Szeifert János.**

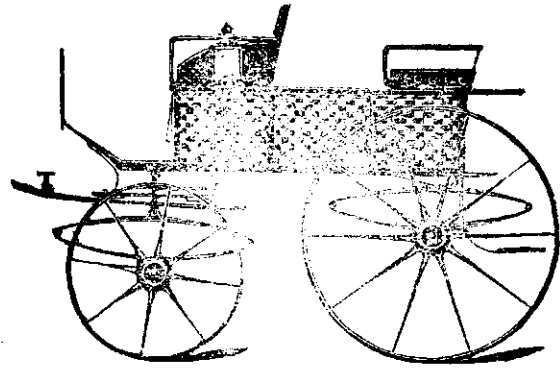
Pregătește tot felul
de lucrări din acest
ram, ca: iconos-
tase, amvoane, a-
ranjamente pen-
tru biserici și sa-
lon, tot felul de
sculpturi se efectue-
ază pentru tâmplari.

Kardos Gyula

Telefon Nr. 467.

cea mai mare fabrică sudungară de trăsuri

Temesvár-Gyárváros, Hárómkirály-ut 14 (Casa proprie).

Mare magazin de
trăsuri noi și fo-
losite.

Pregătesc lucruri de fie-
rar, rotar, șelar,
de lustruit și orice
reparări de brânză
aceasta, cu prețurile cele
mai moderate. Preț cu-
rent, gratis și franco.

Tot aici se mai pot căpa
omnibuse pentru 6 per-
soane, cară funebre, felurite căruțe „landaner“, cu prețuri moderate.

INCZÉDY ÁKOS, stoler,

atelier pentru aranjarea odăilor

Arad, strada gróf Károlyi Gyula nr. 10 (casa proprie).

Aranjază și servește cu planuri de aranjament pentru
odăi și pravații. Totfelul de planuri se execută gra-
tuit. Se afla stabil înmagazinate cele mai escelente
m o b i l e.

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și
sanatorii aranjat conform tuturor
recerintelor moderne; — dietetică
după sistemul lui **dr. Lehmann**; —
(băi de aer, de soare, de aburi, de aer cald,
de acid carbonic, de oxygen, de radium,
băi medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, anemie,
diabet, diateză urică, reumatism, boale de stomach
: : și de intestine, etc. : :

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în
: : stabiliment: boale infecțioase și boale psihice. : :

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detalieri stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Anunț.

Ocaziune foarte rară de a-și putea cineva pro-
cura o garnitură de treacat constatatoare din

- 1 Motor 8 pe 10 cai putere, încălzit cu benzin,
- 1 Treacătoare de 1000 m^m cu dubla curățitor,
- 1 Elevator pentru făcut șire de paie și
- 1 Treacătoare de trifoiu care dă trifoiul de tot
curat, gata, pentru a se putea vinde.

Aceasta garnitură numai 10 zile a funcționat,
așa că se vinde cu deplina garanță ca și una
nouă, cu **p e ț** și **condițiuni** de
plată fo ate avantajoase.

Doritorii să se adreseze firmei:

S. Wagner

prima turnătorie de fer Sibiană, fabrică de
mașini agricole, atelier de mori și mare pră-
valie de fer

Sibiu, piața fânului nr. 1.

FRATII BURZA

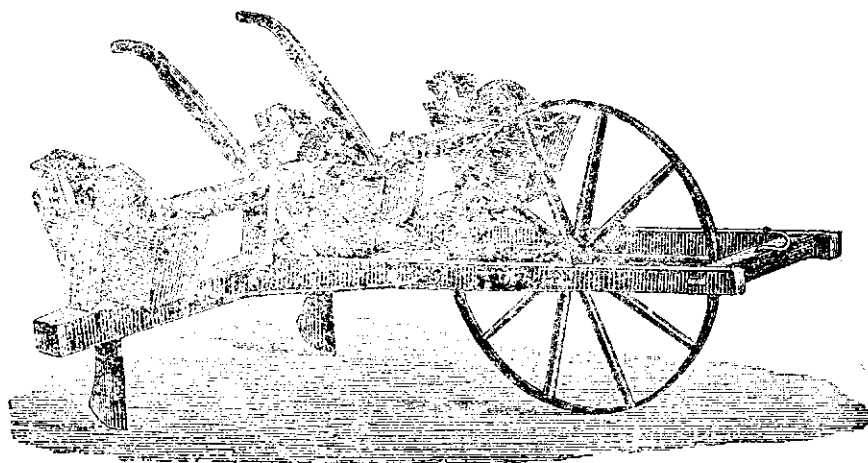
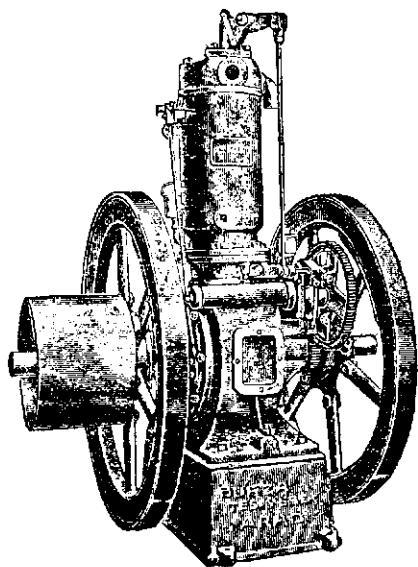
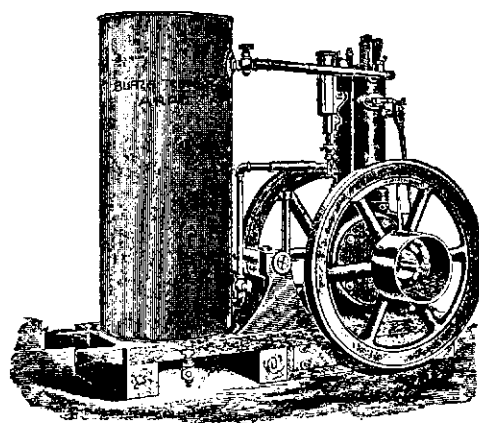
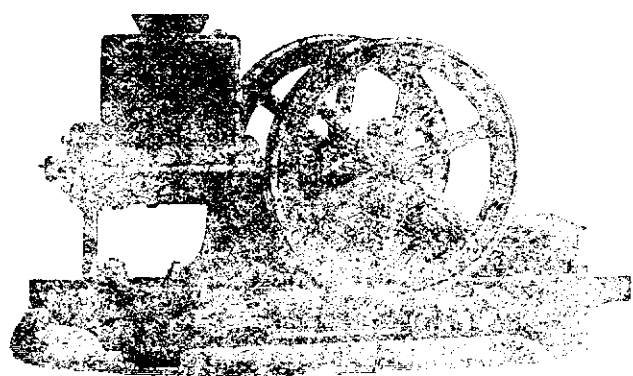
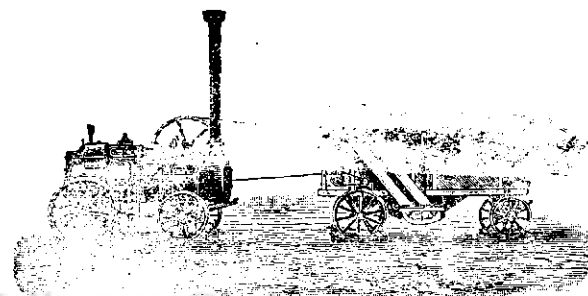
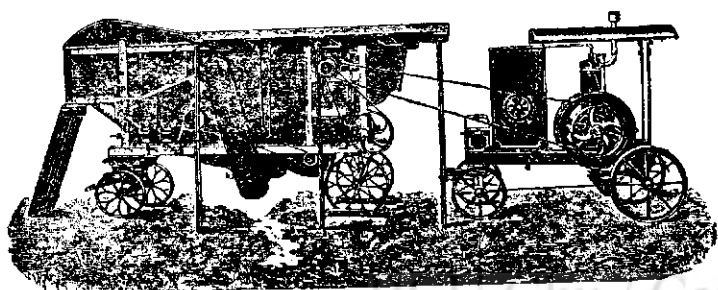
Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

A R A D, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

Librăria diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți și recvizite bisericești:

Aghiazmalar legal	8.—
Acaftistul sf. născătoare de D-zeu și alte rugăciuni leg. simplu	1·70
Acaftistul născ. de D-zeu cu litere cirile simplu leg. 3.—, în pele leg.	4.—
Apostolul cu litere latine leg. simplu în pânză și pele neagră 9·50, în pele roșie	11·50
Biblia ilustrată cu litere cirile, testamentul vechi și nou broșat	10.—
Ceaslov mic cu litere latine leg. simplu 2·40, leg. în pele	4.—
Ceaslov (Orologiul cel mare) leg.	30.—
Evangelie cu litere latine leg. 25.—, legătură în pele și aurită 35.—, în califea, aurită și cu cei 4 evangheliști în coțuri	125.—
Evhologiu (Molitvelnic) cu litere cirile leg. (cu litere latine sub lipar)	5.—
Liturgiile sf. par. Ioan Chrisostom, Vasile Cel Mare și Grig. teologul leg. în pânză și pele neagră Cor. 8.—, în pele roșie	10.—
Mineile pe 12 luni în 12 vol. leg.	172.—
Octoich mare cu litere latine leg. în pele	27.—
Penticostar ciril leg.	16.—
» latin »	12.—
Psaltirea împăratului și prorocului David cu litere latine, format mare, legată à 7 și 9—	9.—
Psaltirea mică legată	2·40
Tâlcul evangheliilor ciril, broș.	2.—
Triodul, cu litere latine, leg.	27.—
Noel testament, broș.	4.—
Tipicul chemării duhului sfânt	—30
Carte de rugăciuni de calistrat Coca, format mic (portativ), leg. simplu	1·60
legată în plus à 3, 5 și 6—	
legată în celuloid 3·20 și 6, în pele fină 7·50	

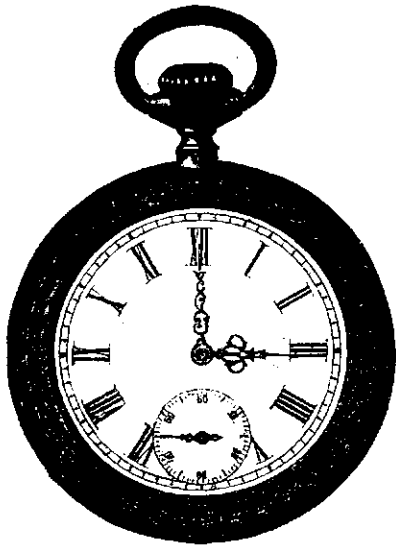
Predici.

Scriban I. 50 Predici populare	2.—
Econ. Stavrofor V. Predeanu Predici Exegetico morale, un vol. mare	9.—
Boiu Seminte din agrul lui Christos. Cuvântări bisericești pe toate duminicile, praznicele și sărbătorile de peste an, 3 vol.	9.—
Popfiu I. Predici pentru Duminici	4·40
Papiu I. Cuvântări bisericești pentru sărbătorile de peste an	3.—
— Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de moarte	3.—
Criste V. Predici pentru Duminicile de peste an	1·60
Iorga N. Cuvântări la înmormântare și pomenire	—80
Inocențiu arhiepiscopul Odesei. 51 Cuvântări la postul mare, trad. de arh. Nic. Bacsoanu	3.—

Dr. T. Tamasvschi și Dr. Voiuschi, Predici pentru toate Duminicile anului bisericesc, ediția a II-a îngrijită de Dr. D. Cioloca, vol. I. și II. à 7·50
Nicorescu I., Predici pentru Duminici 3.—

Potire din bronz aurit 23 ¹ / ₂ cm, înalt cu disc	36.—
» » argint de alpaca cu disc aurit	60.—
» » bronz, paharul și discul din argint curat și aurit	1·20—1·50
Cutie pentru mir la sfântul botez din argint de china	26.—
» pt. sfânta cuminecătura la morboși din argint china	30.—
Linguriță pentru sfânta cuminecătura din argint aurit	4.—
Copie de bronz aurit cu ascușiș de oțel argint aurit	9.—
Candele din metal alb à 6, 8, 10, 20, 30 cor. bucata, argint china à 30, 40, 70 100 cor. bucata.	
Cădelnițe după ritul ortodox din argint de China sau Alpaca à 20, 24, 30, 40 și 50—	
Cruci pe altar sau portativ din lemn frumos lucrate	4.—
» din argint de china cu Domnul Christos gravat în cruce și cu decoruri aurite à 15, 20, 30, 40 cor. bucata.	
Din argint China cu Domnul Hristos în Email și cu decoruri aurite à 20 32 40, 60, cor. bucata.	
Steluța de bronz aurit	9.—
» din argint curat	15.—
Ripide din lemn frumos lucrate și aurite à 20, 24, 30 cor. bucata.	
Vase pentru apă și vin cu tavă din alpaca	24.—
Litier din argint China	85.—
Chivot » » »	110.—
Clopotel pentru altar	10.—
» cu 4 sonerii	30.—
Ornate (odajdi) bisericești în toate execuțiunile dela 140—1000 Cor.	
Ornate negre dela 50—150 Cor.	
Prapori în toate marimele și de orice culoare dela 60—300 Cor.	
Brâne preotești metru	9.—
Palării preotești fine	10.—
Prăznicare execuție foarte frumoasă, lucrate pe lemn de lei conform prescrierei bisericeii noastre 9 cor. bucata.	
Mormântul Domnului dela 100—300 Cor.	
Icoane sfinte pictate în olei pe pânză orice marime dela 10, 20, 40 până la 100 cor. bucata.	
Stihare pentru copii à 10 cor. bucata.	
Coroane la cumnie din spic frumos lucrate à 20 cor. părechea.	

Cataloage se trimit la cerere gratis și franco.

Cele mai bune **oroloage**
 Cele mai solide și **juvaerice**
 Cele mai moderne **juvaerice**
 atât pe **bani gata, cât și în**
rate pe lângă **chezășie de**
10 ani cu prețuri ieftine, livrează
 cea mai bună prăvălie în această
 pravință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul **Românul** (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul“). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Local de întâlnire
 al
industrișilor și burghezilor din pravință

este în Arad

ospătăria și hotelul
 din strada **Boczkó,**

ce poartă numirea

„bou roșu“

În localurile sale plăcute stau la dispoziția oaspeților **mâncări gustoase și vinuri escelente din podgorie.** Serviciu atent și prețuri ieftine. Odăi curate, mobilate elegant dela 60 cruceri în sus.

Francisc Draskovits, ospătar.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi
 ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial,
 se capătă în colorile galbină
 și neagră cu
16 coroane 50 fl.
 eseluziv la mână.

WEINBERGER JÁNOS
 prăvălia de ghete de rangul I-u.
 Arad, piața Andrassy nr. 20.

Comande din pravință se execută în aceeași zi.

25 (11)

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat dipl. -- VIII, Rögteleki-u. 10. I. 7. Telefon 171-27.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CREDIT și ECONOMII SOCIETATE pe ACȚII
FONDAT ÎN ANUL 1885.

Centrala în **Timișoara-centru**
 (Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrala Direcțiunea: Nr. 510.

Contabilitatea: Nr. 1149.

Capital propriu 1,500.000 cor. — Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Filiala Buziaș nr. 10, Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Delta nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse
 4 $\frac{1}{2}$ % și 5% interese, fără nici o detragerere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

■ Depuneri până la 10.000 coroane, după starea casei se plătesc și fără abdicere.

■ Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

■ Dă avans. pe efecte publ. (Lombard).

■ Acordă împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

?! Vrei să ajungi milionar ?!

Atunci nu întârzia a cumpăra cel puțin un loz două dela Banca „HIPOTECARĂ UNGARĂ“, cari de prezent sunt cele mai de valoare și cele mai căutate, fiind garantate din partea visteriei statului!!

6 trageri anual!

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige.

Necondiționat! Cele mai mari șanse de câștig!

Iată câștigurile principale: Cor. UN MILION, apoi Cor. 500.000, 300.000, 100.000 2 de 75.000, 50.000, 30.000, 3 de 10.000 și nenumărate câștiguri mai mici, cari ies în fiecare an la sorți!

Grăbiți cu comanda, căci tragerea viitoare va fi deja
în 25 Iunie a. c.

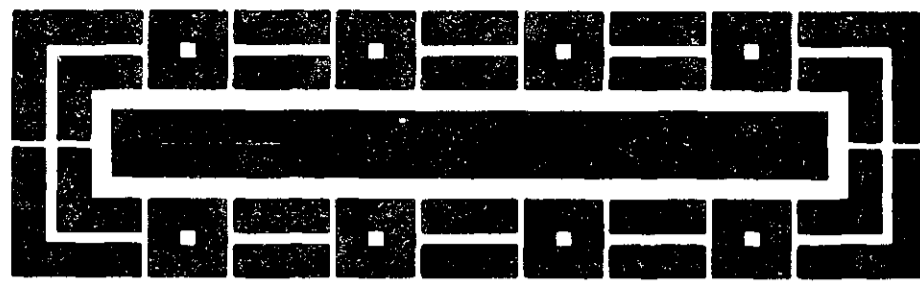
Pentru a înlesni cumpărarea acestor lozuri oricui, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: 33 rate lunare de câte 6 cor.

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicările necesare. Binevoitori a ne trimite adresa. Abonamentul listei de trageri e 2 cor.

Notăm cu ocaziunea aceasta, că la ultima trageră a lozurilor dela institutul »Pesti Hazai« din 5 Iunie a. c. câștigul principal de 200.000 cor. a picat pe Seria 5210 și Nrul 29, iar al doilea de 25.000 cor. pe Seria 5559 și Nrul 26.

Cu deosebită stimă:

ÚSTREDNÁ BANKA ÚC. SPOL., Bpest V., Sas-u. 24.

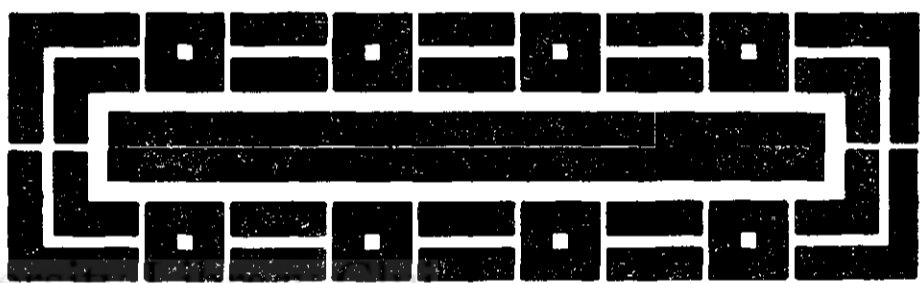

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu prețurile

cele mai moderate.

Fiecare loz câștigă.

Nici o loterie.

Noroc fără risic.

Tragerea viitoare la 26 Iunie 1911. PLANURILE DE TRAGERE.

In fiecare an 6 trageri: 26 Iunie, 25 August, 25 Octomvrie, 27 Dec., 25 Februarie, 25 Aprilie.

1 câștig principal	1,000.000=	1,000.000
1 „	500.000=	500.000
1 „	300.000=	300.000
2 câștiguri	100.000=	200.000
2 „	75.000=	150.000
1 câștig	50.000=	50.000
1 „	30.000=	30.000
3 câștiguri	10.000=	30.000
6 „	5.000=	30.000
3 „	3.000=	9.000
6 „	1.500=	13.500
15 „	1.000=	15.000
48 „	500=	24.000
30 „	400=	12.000
600 „	200=	120.000
200 „	140=	28.000
923 câștiguri in suma de Coroane		2,511.500

La tragerea cu cel mai mic câștig, primește jucătorul 140 Cor. în bani gata și încă un bilet gratis, care are același număr ca și lozul original și ia parte la toate câștigurile mai departe. Biletul de câștig are astăzi o valoare de curs de 60 Cor., cu care preț la dorință îl și schimbăm.

Un loz poate așadar să facă chiar și mai multe câștiguri.

Invitare
la cumpărarea de lozuri garantate de stat prin
paragraful IX. din anul 1889.

Lozurile hipot. de premii
sub controlul și paza guvernului.

Cele mai strălucite șanse de câștig. Lozurile hipotecare de premii dintre toate lozurile ce există pe lume are cele mai multe trageri, din cari ies 923 câștiguri în valoare de 2 milioane Coroane 511.500.

E eschis vre-o pierdere. Valoarea celui mai mic câștig e mai mare decât costul lozului, de aceea e și cea mai avantajoasă depunere de capital.

Durata jocului 48 ani, în care restimp trebuie să se împartă posesorilor de lozuri 136 mil. Coroane.

Hârtii de valoare cari se pot depune ca cautiune. Lozurile hipot. de premii se pot depune ca cauț. în casele de păstr. publ. și ale statului. Ceeace dovedește cel mai bine val. lor.

În orice timp se pot schimba în bani, căci pe aceste lozuri se pot primi împrumuturi.

Plătirea câștigurilor se face imediat după tragere.

Listele de trageri, ediție oficială le expedăm îndată după tragere.

Jocul în cinste de oarece fiecare jucător poate ori când să capete prețul acestui loz, de aceea șansele de câștig sunt gratuite.

Lozurile hipotecare de premii sunt de aceea cele mai ieftine lozuri și ocupă primul rang printre toate lozurile statului.

Lozurile de premii ale Patriei le vindem conform art. XXXI. din 1883 în 36 rate lunare
à Coroane 5-90 pentru fiecare loz de premii.

La comandă ajunge trimiterea unui mandat postal cu Cor. 5-90, în schimbul căreia primiți un certificat original recomandat cu numărul lozului, prin care vi-se asigură dreptul la câștig și de proprietate, participând la tragerea dela 26 Iunie 1911.

Cassa de bancă **D. EPPLER,** Bpesta
Anul înființării 1901. VII., Király-utca 48.

Cel mai bun sistem de vânzare combinat cu cele mai mari șanse de câștig.

În cinste cele mai strălucite șanse de câștig.

Fiecare loz câștigă.

Cel mai mare câștig din lume Cor. 1,000.000 (Un million), 500.000, 300.000.

Noroc fără risic.